

T.C

GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**SPOR BİLİMLERİ ALANINDA ÖZEL YETENEK SINAVINA
GİREN ADAYLARIN ÇOKLU ZEKA ALANLARININ
İNCELENMESİ**

Duygu POLAT

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

Danışman

Doç. Dr. Mürsel BİÇER

Gaziantep 2018

T.C

GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**SPOR BİLİMLERİ ALANINDA ÖZEL YETENEK SINAVINA
GİREN ADAYLARIN ÇOKLU ZEKA ALANLARININ
İNCELENMESİ**

Duygu POLAT

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

Danışman

Doç. Dr. Mürsel BİÇER

Gaziantep 2018

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

SPOR BİLİMLERİ ALANINDA ÖZEL YETENEK SINAVINA GİREN
ADAYLARIN ÇOKLU ZEKA ALANLARININ İNCELENMESİ

Duygu POLAT

Tez Savunma Tarihi: 28.06.2018

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Onayı:

Prof. Dr. Mehmet TARAKÇIOĞLU

Enstitüsü Müdürü

Bu tez çalışmasının bir "Yüksek Lisans" derecesi için uygun ve yeterli bir çalışma olduğunu onaylıyorum.

Doç. Dr. Mürsel BİÇER

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Başkanı

Bu tez tarafımda okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir "Yüksek Lisans" tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Mürsel BİÇER

Tez Danışmanı

Bu tez tarafımda okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir "Yüksek Lisans" tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Jürisi

Doç. Dr. Mürsel BİÇER

Doç. Dr. Burak Gürer

Doç. Dr. Hacı Murat ŞAHİN

İmza

Doç. Dr. Mürsel BİÇER

BEYAN

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “spor bilimleri alanında özel yetenek sınavına giren adayların çoklu zeka alanlarının incelenmesi” adlı çalışmanın kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün aşamalarda etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tez çalışmasıyla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tezin çalışılması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığı beyan ederim.

28.06.2018

Duygu POLAT

TEŞEKKÜR

Öncelikle eğitim sürecim boyunca yardımını ve tecrübelerini esirgemedi her an benimle paylaşan, bu çalışmada beni yönlendiren tez danışmanım ve çok değerli büyüğüm Sayın Doç. Dr. Mürsel BİÇER hocama, yine bu çalışmaya yardımlarını esirgemeyen Sayın Doç. Dr. Burak GÜRER, Sayın Doç. Dr. Uğur ABAKAY Sayın Doç. Dr. Önder DAĞLIOĞLU, ve Sayın Arş. Gör. Zarife PANCAR hocalarıma; desteklerini esirgemeyen aileme en içten teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	i
İÇİNDEKİLER.....	ii
TABLolar LİSTESİ.....	v
EKLER.....	vi
ÖZET.....	1
ABSTRACT.....	2
1.GİRİŞ VE AMAÇ.....	3
2.GENEL BİLGİLER.....	5
2.1.Zekâ.....	5
2.1.1.ZekânınTarihçesi.....	5
2.2.Çoklu Zeka.....	6
2.2.1.Çoklu Zeka’nın Tanımı.....	6
2.2.2.Çoklu Zekâ Kuramı.....	7
2.2.3.Çoklu Zeka Kuramına Göre Zeka Türleri.....	8
2.2.3.1 Sözel-Dilsel Zeka.....	8
2.2.3.2. Mantıksal-Matematiksel Zekâ.....	8
2.2.3.3. Görsel-Uzamsal Zeka.....	9
2.2.3.4 Bedensel-Kinestetik Zeka.....	9

2.2.3.5. Sosyal Zekâ.....	10
2.2.3.6.Özedönük-İçsel Zekâ.....	10
2.2.3.7. Müziksel-ritmik zeka.....	11
2.2.3.8. Doğa Zekası.....	11
2.2.4. Çoklu Zekâ Kuramına Göre Zekaya İlişkin Eski ve Yeni Yaklaşımlar.....	12
2.2.4.1. Zekaya İlişkin Eski Yaklaşımlar.....	12
2.2.4.2. Zekaya İlişkin Yeni Yaklaşımlar.....	12
2.3. Beden Eğitimi ve Spor.....	13
2.3.1. Beden Eğitiminin.....	13
2.3.2.Spor.....	15
2.3.3.Beden Eğitimi ve Sporun Faydaları.....	16
2.3.3.1. Fizyolojik ve Biyolojik Faydaları.....	16
2.3.3.2. Sosyolojik Faydaları.....	17
2.3.3.3. Psikolojik Faydaları.....	18
2.3.3.4. Ekonomik Faydaları.....	18
2.3.3.5.Beden Eğitimi ve Spor'un Karşılaştırılması.....	19
2.4. Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okullarının Tarihçesi.....	19
2.4.1.Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulları ve Özel Yetenek Sınavları.....	20
3.GEREÇ VE YÖNTEM.....	22
3.1. Araştırmanın Yöntemi.....	22
3.2. Evren Örneklem.....	22

3.3. Veri Toplama Araçları.....	22
3.4. Verilerin Analizi.....	23
4.BULGULAR.....	24
5.TARTIŞMA VE SONUÇ.....	33
6. KAYNAKLAR.....	43
EKLER.....	50
Ek 1: Çoklu Zeka Ölçeği:.....	50
ÖZGEÇMİŞ.....	52

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 3.1. Çoklu Zeka Puanlarının Değerlendirilmesi.....	23
Tablo 4.1. Araştırma Grubunun Cinsiyet Değişkeni Açısından Zeka Türlerinin Karşılaştırması.....	24
Tablo 4.2. Araştırma Grubunun Okulu Kazanma Değişkeni Açısından Zeka Türlerinin Karşılaştırması.....	26
Tablo 4.3. Araştırma Grubunun Yaş Değişkeni Açısından Zeka Türlerinin Karşılaştırması.....	27
Tablo 4.4. Araştırma Grubunun Ekonomik Durum Değişkeni Açısından Zeka Türlerinin karşılaştırılması.....	29
Tablo 4.5. Araştırma Grubunun Branş Değişkenine Göre Zeka Türlerinin karşılaştırılması.....	31

EKLER LİSTESİ

Ek1. Çoklu Zeka Ölçeği	50
------------------------------	----

ÖZET

SPOR BİLİMLERİ ALANINDA ÖZEL YETENEK SINAVINA GİREN ADAYLARIN ÇOKLU ZEKA ALANLARININ İNCELENMESİ

Duygu POLAT

Yüksek Lisans Tezi, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mürsel BİÇER

2018, 52 sayfa

Sporda başarılı olmak ve fark yaratmak için zekanın önemli olduğu son yıllardaki araştırmalarda karşımıza çıkmaktadır. Zeka bir sporcunun ileri seviyelere gelmesinde önemli bir etkidir. Buradan hareketle araştırmanızda Spor Bilimleri Fakültesi özel yetenek sınavına giren adayların zeka türlerinin ve durumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırmanın evrenini Türkiye'deki Spor Bilimleri Fakülteleri ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu özel yetenek sınavına giren adaylar, örneklemi ise Gaziantep Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu özel yetenek sınavına giren adaylar oluşturmuştur. Araştırmada Gardner (1993)'in Çoklu Zekâ Kuramında bahsettiği sekiz tür zeka incelenmiştir. Puanları 32-40 arası olanlar çok gelişmiş, 24-31 arası olanlar gelişmiş, 16-23 arası olanlar orta düzeyde gelişmiş, 8-15 arası olanlar biraz gelişmiş, 0-7 arası olanlar da gelişmiş değil, şeklinde değerlendirmeye alınmıştır. Verilerin normallik durumlarına bakılmış ve verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Verilerin analizinde yüzde, frekans, Independent Sample T testi ve One Way Anova testleri kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarında cinsiyet, yaş, ekonomik durum, spor branşı ve beden eğitimi ve spor bölümüne yerleşme değişkenlerinde istatistiksel olarak anlamlı sonuçlar bulunmuştur. Sonuçta, erkeklerin doğa zekası kadınlardan daha yüksek; beden eğitimi ve spor yüksekokuluna yerleşenlerin doğa zekası kazanmayanlardan daha yüksektir. Yaş arttıkça sözel zeka artmakta, 23-25 yaş arasındaki adayların görsel zekası, doğa zekası, sosyal zekası ve bedensel zekalarının daha gelişmiş olduğu bulunmuştur. Ekonomik durumu kötü olanların müzik zekası daha gelişmiştir. Spor branşı olarak hentbol ve basketbol branşındaki adayların içsel zekasının daha gelişmiş olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Spor, Spor bilimleri, Çoklu Zeka, Özel yetenek.

ABSTRACT

EXAMINATION OF MULTIPLE INTELLIGENCE FIELDS OF CANDIDATES ENTERING SPECIAL SKILL EXAM IN SPORTS SCIENCE FIELD

Duygu POLAT

MSc Thesis, Department of Physical Education and Sport

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Mürsel BİÇER

2018, 52 pages

Intelligence has become the focus of research in recent years, as an important element to become successful and to create a difference. Intelligence has an important role in bringing an athlete to upper levels. In this respect, our research aim to examine the types and states of intelligence of the candidates taking special talent examinations in the Faculty of Sports Sciences. The universe of this research consists of candidatestaking special talent examinations in Faculties of Sports Sciences and Higher Schools of Physical Education and Sports in Turkey and the sample group consists of the candida testaking special talent examinations in Gaziantep University, Higher School of Physical Education and Sports. In this research, the eight types of intelligence specified by Gardner (1993) in his Multiple Intelligence Theory, were studied. Those with points between 32-40 were evaluated as highly developed; those with points between 24-31 were evaluated as developed; between 16-23, as moderately developed; between 8-15, as slightly developed and between 0-7, as un developed. The normality of the data was examined and the data showed a normal distribution. Percentage, frequency, Independent Sample T Test and One Way ANOVA Test were used in data analysis. Research finding srevealed out statistically significant results in terms of the variables of gender, age, economic condition, sports and physical education and acceptance to sports department. It was concluded that, naturalistic intelligence of men was higher than women and the naturalistic intelligence of those getting accepted to the Higher School of Physical Education and Sports was higher than those who were not. As age increased, verbal intelligence increased, as well. Visual intelligence, naturalistic intelligence, social intelligence and physical intelligence were also found to be mor developed in the can didates aged between 23-25. Those with badeconomicconditions had a superior musical intelligence. With respect to sports branches, candidates in handball and basketball branches had superior intra personal intelligence.

KeyWords: Sports, Sports Sciences, Multiple Intelligence, Special Talent.

1. GİRİŞ ve AMAÇ

Günümüzde spora verilen öneminin gün geçtikçe ilerlediği görülmektedir. Eski sistemlere oranla spora daha çok yatırım yapıldığından, spora karşı daha bilinçli toplumlar haline gelmemizden, spor yapma yaşının alt ve üst sınır oranındaki ciddi değişikliklerden, daha bilinçli ve profesyonel sporcu sayılarının artışından ve en önemlisi sporu iyileştirmeyi amaçlayan çokça akademik ve bilimsel çalışmanın varlığından anlamamız mümkündür. Spor tarihine bakıldığında yaşamın tüm evrelerinde dolaylı veya doğrudan etkisi olduğunu görmekteyiz.

Spor bir yapılar bütünüdür ve bu yapı içerisinde yer alan zeka, değişikliklere uyum sağlamak amaçlamaya hedefleyen her insanda var olan, kendine özgü kabiliyet ve becerilerin tamamı olarak tanımlanmaktadır (1).

Howard Gardner'ın öne sürdüğü Çoklu Zeka Kuramı zeka konusuna yeni ve farklı bir boyut getirmiştir. Gardner' a göre zeka, bir kişinin bir veya birden fazla kültürde değer bulmuş bir ürün yaratabilme kapasitesi, gerçek hayatta yüz yüze geldiği problemlere verimli ve etkili çözümler üretebilme yeteneği ve çözüme ulaşması gereken yeni ve karmaşık yapıli problemlerin farkına varma yeteneğidir (2).

Gardner, çoklu zeka kuramının en temelinde kültürel ve biyolojik boyutların yer aldığını vurgulamaktadır. Buna göre yaygın olarak kabul gören çoklu zeka alanları; Mantıksal-Matematik Zeka, Kişiler arası-Sosyal Zeka, Görsel-Uzamsal Zeka, Sözel-Dilsel Zeka, Müziksel-Ritmik Zeka, İçsel Zeka, Bedensel-Kinestetik Zeka, ve Doğa Zekâsı şeklinde belirlenmiştir. Kùltürler de değişik zeka türlerine verdikleri değerle zekanın gelişimi, ilerleyişi ve işleyişinde önemli rol oynamaktadır(3).Bu zekâ alanlarının, bilgi ortaya koyma, çevreye adapte olabilme, mantık ve akıl yürütme konularında farklı özelliklere sahip olmaları kabul edilmiştir.

Zekânın temelinde, bireyin çevresine adapta olabilmesi, kendini yansıtabilme kapasitesi, kendindeki zayıf ve güçlü yönleri, duygu ve düşüncelerinin farkında olması, kendi duygu ve düşüncelerini anladığı ve farkına vardığı gibi başkalarının duygu ve düşüncelerinin de farkında olması, neden-sonuç ilişkisi kurabilme gibi son derece önemli belirleyiciler bulunmaktadır. Zekâ, biyolojik ve kültürel etkileşim sonucunda ortaya konulmuş tamamı ile kişisel bir özellik olarak değerlendirilmelidir ve birden fazla yönü ile ele alınmalıdır (4).

Günümüzde yapılan özel yetenek spor sınavlarının sadece bedensel ve psiko-motor becerileri ölçtüğünü düşünmekteyiz okulu kazanmak için bedensel-kinestetik zekanın dışında diğer zeka alanlarının da önemi olduğunu veya diğer zeka alanlarının bu özel yetenek sınavlarını nasıl ve ne şekilde etkilediğini araştırmak amacıyla bu çalışmanın yapılmasına karar verilmiş ve önemli olduğu kanısına varılmıştır.

Yukarıdaki bilgiler ışığında Beden Eğitimi ve Spor Fakültelerine öğrenci alımında zekanın etkisi, farklı zeka boyutları arasından baskın olan zeka türünün saptanması, farklı değişkenler aracılığıyla zekanın spora yakınlığı ve ilişkisi araştırılmak istenmiştir.

Bu araştırmanın genel amacı; Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulunu kazanmak için üniversitelerin uyguladığı özel yetenek sınavına giren adayların, Çoklu Zeka Teorisine göre baskın zeka alanları arasındaki ilişkiyi belirlemek ve yaş, cinsiyet, ekonomik durum, okulu kazanma-kaybetme, branş gibi değişkenlere göre baskın zeka alanlarında fark olup olmadığını ortaya koymaktır. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

1. Beden Eğitimi Spor Yüksek Okulu Özel Yetenek Sınavı'na başvuran adayların baskın zeka alanlarının dağılımları nasıldır?
2. Adayların, cinsiyetlerine göre baskın zeka alanlarında farklılık var mı?
3. Adayların, yaşlarına göre baskın zeka alanlarının farklılık gösterip göstermediği?
4. Adayların, ekonomik durumlarına göre baskın zeka alanlarında anlamlı farklılık var mı?
5. Adayların, zeka alanlarının okulu kazanma yüzdesine etkisi var mı?
6. Adayların, branş değişkenine göre çoklu zeka alanları arasındaki ilişki nasıldır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Zekâ

Zeka tartışmaya açık ve ilgi çeken konulardan biridir. Bunu yanı sıra günümüzde kesinleşmiş bir tanımı bulunmamaktadır. Net bir tanımı olmamakla birlikte, ortaya çıkan tanımlamaların hemen hepsinde eksik bir tanım muhakkak bulunmaktadır. Biyologlar, eğitimciler, psikologlar gibi çokça bilim insanı tarafından zeka, anlamlandırılmaya ve tanılandırılmaya çalışılmıştır.

Zeka; Eğitimcilere göre; öğrenme yetisi; Biyologlara göre; çevreye adapte olma yetisi; Psikologlara göre; muhakeme vasıtasıyla sonuca varma yetisi olarak tanımlanmıştır (5).

Zekâ “ Birçok kültürde değer bulan bir ürün oluşturma yetisi; reel hayatta yüz yüze geldiği sorunlara tesirli ve verimli çözümler ortaya koyabilme becerisi; çözüme ulaşması gereken yeni ve karmaşık durumlar karşısında sorunları bulma yeteneğidir” (6).

Bahsedildiği gibi zekanın birden fazla tanımı olsa da kesin bir açıklaması bulunmamakla birlikte hemen her tanım da eksiklik bulunabilmektedir. Bu sebeple günümüzde zekanın tam tanımını yapmak olası değil diyebiliriz.

2.1.1. Zekânın Tarihçesi

Zekanın günümüze kadar çokça tanımı ortaya çıkmıştır. Zeka söz konusu olduğunda her alan kendince doğru tanımı yapmıştır. Bütün bu farklı tanımları göz önünde bulundurarak zekanın tanımını; “zihnin öğrenme, öğrenilenden faydalı bir şekilde yararlanma yeni duruma adapte olabilme ve yeni çözümler ortaya koyabilme yeteneği” olarak yapabiliriz (7).

Zekayı tanımlamak adına emek sarf eden bilim insanlarının elde ettiği veriler; zekanın fonksiyonunu ve özelliklerini farklı şekillerde sunmaktadır. Zeka ile ilgili birden fazla araştırmacının kuramsal açıdan açıklamaları şu şekildedir:

Bacanlı H. (2000) bir çalışmasında; Spearman’ ın zekanın tek etmenden oluştuğunu savunduğundan bahsetmiştir. Zekayı ‘q’ faktörü adıyla genel bir faktör ve çeşitli birtakım alt becerilerden ibaret olduğunu söylemiştir (8).

Guilford (1989) zekayı ilk defa kuramsal düzeyde ele alan bilim insanıdır. Zekaya dair ölçme araçları geliştirmekle beraber kişinin bilişsel sistematığının yapısal bütünlüğü olduğunu ve ilerlemelerle ilgili işlemlerde kişiden kişiye farklılıklar göstereceği görüşünü savunur (9).

Thorndike' in ortaya attığı 'çok faktör' kuramında zekanın birbirinden farklı etkenlerden oluştuğunu savunmuştur. Bu düzlemde zeka değil zekaların varlığını savunmuştur (8).

Horn' a (1997) göre okuma yazma, matematiksel hesaplamalar yapma gibi yetenekleri sol yarım küre daha başarılı bir şekilde işleyebilir, sağ yarım küre ise herhangi bir mekan da bireyin kendini yönlendirebilmesi, konstrüktif örüntüleri tanımayı ve müzik formlarını anımsamayı sağlayabilmektedir. Günümüzde çoğu psikolog açısansol yarı kürenin analitik ve kritik düşünceden, sağ yarım kürenin mekan ve çevre ile ilgili olarak sezgisel anlamda sorumluluk üstlendiği gözlenmektedir (10).

Duyusal zekayı ortaya atan Goleman; duyusal bellek, evrim basamağında akıl zihinden daha evvel oluşmuştur ve hayvanlarda da bulunur, savını öne sürmüştür. Duyusal zeka kişinin şahsını harekete geçirebilme, olumsuzluklara rağmen hayatına devam etme, dürtüleri kontrol altında tutarak doyumunu öteleyebilme, ruhsal yaşantısını düzene sokabilme, sorunların düşüncelerinin önüne geçmesine izin vermeme, umut besleme gibi olguların etkisiyle kendini göstermesidir (11).

Fransız psikolog Binet öğrenme zorluğu yaşayan ve yaşamayan öğrencileri çok uzun zaman gözlemleyerek, bu öğrencilerin özelliklerini farklı gruplara ayırmaya çalışmış ve edindiği veriler ışığında bir zeka testi geliştirmiştir. Bu test Stanford Üniversitesi'nde Termen tarafından uyarlanarak Stanford-Binet testi adı ile yayınlanmıştır (9). Bahsedilen tüm bu öne sürümlerden de çıkarılacağı gibi zeka, kişisel değişiklikler, bilişsel beceriler ve tamayüller gibi biden fazla değişik açıdan tanımlanmaktadır.

2.2. Çoklu Zeka

2.2.1. Çoklu Zeka'nın Tanımı

Çoklu zekâ kuramını 1983 yılında "Frames of Mind" (Zihin Çerçeveleri) adlı kitabıyla bizlere aktaran Howard Gardner, kendinden önceki bazı kuramcılar ve şahsıyla aynı zamanda yaşayan bazı çağdaşları gibi zekânın çoğul bir iş olduğunun üzerinde durmuştur. Gardner zekâyı, bir kişinin bir veya daha fazla kültürel ortamda kıymet elde eden ürünler ortaya çıkarma veya problem çözme yeteneğidir diye adlandırmıştır (12).

Bu tanım doğrultusunda Gardner (1993) zekâya bilişsel alan sınırlaması getirmeden değişik alanlarda çözüm ve sonuç üretmeye ve üretme çalışmalarına özellikle değinerek, aynı anda zekânın sosyo-kültürel bağlamının varlığına da dikkat çekmeye çalışmıştır (13).

Nitekim son yıllarda ortaya konan bazı araştırmalarda, Gardner' ın (1993) zekâ tanımının ilk kelimesi olan “bir bireyin” sözcüğü yerine “bir ya da birden fazla bireyin” terimiyle kullanılması önerilmesi uygun görülmüştür (13). Çoklu Zeka Kuramı bireysel farklılıklara önem verdiği ve bireyin potansiyelini açığa çıkarmayı ve geliştirip iletmeyi hedef aldığı için son yıllarda ön plana çıkmıştır (12).

Gardner'a göre bireyler farklı düşünce yapısına sahiptirler ve eğitimin bireysel farklılıkları ciddiye aldığı görüşünü kabul edersek, tüm bireylere en etkin biçimde hizmet vermelidir demeliyiz. Eğer bireyler zeka enformatiklerini tanıyabilirse yüz yüze geleceği sorunları çözmede daha şanslı olabilirler (14).

Çoklu zeka teorisi insanzihnine açılan bir pencere gibidir ve beynin çeşitli bölümlerinin sipesifik fonksiyonlarını açıklar. Diğer bir deyişle çoklu zeka insan zekasının içeriğe nasıl tepkide bulunduğu ve bu içeriği nasıl içselleştirip zihinde yorumladığını açıklamaya çalışır. Dolayısıyla çoklu zeka teorisi açısından bakıldığında zeka, çok yönlü bir kapasitedir, bir potansiyel veya bir yetidir (2).

2.2.2. Çoklu Zekâ Kuramı

Amerikalı gelişim ve nöro-psikoloji uzmanı olan Gardner tarafından, Boston Üniversitesi'nde yapılan araştırmalarda, bireylerin becerileri örüntüsünü çözümlemede, bilişsel yeterliliklerini saptama çalışmalarında; Harward Üniversitesinde, Project Zero adı verilen projede olağan ve fazla hasar sebebi ile oluşan çocukların bilişsel becerilerinin beyinlerindeki hasarlardan oluşan ve bilişsel yeteneklerinin gelişim sürecini araştırmasına konu alan çalışmalarda, psikometrik psikoloji yoluyla açıklanması mümkün olmayan sorunlar olduğunun farkına varmıştır (6).

Saban A. (2005) Gardner' ın beyin hasarı olanlar ve çocuklar üzerinde yaptığı çalışmalar neticesinde insanların çok geniş beceri ve kapasite ile dolu olduğuna, bireyin herhangi bir alanda üstünlüğü, başka bir alandaki üstünlüğü ile karşılaştırılmayacağına, bunun bu kadar basit olmadığı kanısına vardığından bahsetmiştir (16). Tüm bunları göz önünde bulundurarak zeka kuramının bu görüş neticesinde ortaya çıktığını söyleyebiliriz.

2.2.3. Çoklu Zeka Kuramına Göre Zeka Türleri

Gardner' in 1983 yılında yayımlanan 'Frames of Mind' (Zihnin Çerçevesi) adlı eserinde zekanın yedi farklı boyutu olduğunu öne sürmüştür. Sonrasında ise 1999 yılında yayın hayatına giren 'İntelligence Reframed' (Zeka Yeniden Yapılandırıldı) adlı eserinde bu yedi boyuta bir boyut daha ekleyerek toplamda 8 farklı zeka boyutunun olduğu kanısına varmıştır. Bunlar;

- Sözel-Dilsel,
- Mantıksal-Matematiksel,
- Görsel-Uzamsal,
- Bedensel-Kinestetik,
- Sosyal,
- İçsel,
- Doğa (15).

2.2.3.1 Sözel-Dilsel Zeka

Bir bireyin dil kullanımına ilişkin potansiyel becerisi olarak adlandırılır. Sözel-dilsel zeka; ana dilini sözlü ve yazılı olarak etkili bir şekilde kullanmayı ifade eder. Okuma, yazma, konuşma zekası olarak adlandırılır (16). Dil zekası, dilin temel işlevlerini veya sözcükleri yetkin bir biçimde kullanma becerisidir. Sözel dil zekası kuvvetli olan birinin en iyi öğrenme şekilleri; okuyarak, konuşarak, işiterek, tartışarak ve başkalarıyla bire bir iletişime girilerek olur. (gazeteci, yazar, avukat vb.) Sözel-dilsel zekası kuvvetli olan bireylerin ortak özellikleri şöyle sıralanabilir.

- Tarihler, adlar ve yerleri hatırlamada iyi bir hafızaları vardır.
- Sözel iletişimleri kuvvetlidir.
- Kelime oyunları, tekerlemeler ve anlamsız ritimleri çok severler.
- Yeni öğrenilen kelimeleri anlamını bozmadan günlük konuşma ve yazı dilinde kullanırlar.
- Öğrenmede en etki anlama yöntemi dinleyerek anlamadır (17, 2).

2.2.3.2. Mantıksal-Matematiksel Zekâ

Mantık yürütme ve matematiksel işlemlerde iyi olma becerisidir. Hesap yapma, genelleme, sınıflandırma, bilimsel düşünebilme, objektif olarak gözlemde bulunabilme, sayılarla ve geometrik şekillerle çalışmalar yapma, mantık oyunlarını başarılı bir şekilde

oynama, karşılaştığı problemlere analitik yaklaşımla çözüm üretme vb. özellikleri gelişmiş bireyler; mantıksal ve matematiksel zeka alanı baskın kişilerdir (18, 19, 12, 2). (istatistikçi, bankacı, muhasebeci vb.)

- Mantıksal-matematiksel zekası güçlü olan insanların ortak özellikleri şöyle sıralanabilir;
- Bir takım olayların işleyişinde çokça soru sorarlar.
- Mantıksal bulmacaları çözmeyi, dama satranç vb. stratejiye dayalı oyunlar oynamayı severler.
- Nesneleri kategorize etmeyi veya olayları belirli mantık çerçevesinde sıralama ve düzenlemeyi severler.
- Hesaplama yapma, sayılarla çalışmayı çok severler.

2.2.3.3. Görsel-Uzamsal Zeka

Görme duyusunu ve bununla beraber görme duyusunun etkisi olan bir takım özellikleri etkin bir şekilde kullanabilme yeteneğidir. Resimlerle öğrenme, çizim, boyama, şekil kazandırma, harita okuma, görsel sanatla, nesne yüzeyi ve bu doğrultuda bilgileri kullanmada yetenekli kişilerdir (20, 18, 2). (mimar, pilot, tasarımcı vb.)

Bu zeka alanına sahip kişiler, edindikleri izlenimleri düzenleyerek yeni şekiller ve değişik durumlar ortaya koyabilirler. Görsel-uzamsal zekaları kuvvetli olan bireylerde bulunan ortak özellikler şunlardır;

- Renklere ve şekillere karşı duyarlıdırlar.
- Düz metinlere nazaran; harita, tablo ve şekilleri daha kolay anlar ve yorumlarlar.
- Sanatsal etkinlikleri ve sanatsal etkinliklere katılmayı severler.
- Kelimelere oranla resimler daha çok ilgilerini çeker.
- Varlıların görsel imgelerini çok net hatırlarlar (2).

2.2.3.4 Bedensel-Kinestetik Zeka

Bedensel-kinestetik zeka; problem çözerken veya duygu ve düşünceleri ifade ederken bedenini kullanma becerisidir (18). Dans etme, beden ve zihin arası bağlantı kurma, yeni şeylere dokunma, parçalayıp birleştirme gibi daha çok motorik özellikleri gelişmiş kişilerdir. Görsel sanatla, nesne yüzeyi ve bu doğrultuda bilgileri kullanmada yetenekli kişilerdir (18, 20), (aktör, sporcu, marangoz vb.) Bu zeka türü vücut hareketlerini

kontrollü şekilde kullanmayı, yorumunu yapabilmeyi, zihnin komutları doğrultusunda bedensel hareketleri doğru yapmayı ve uyum oluşturmaya kolaylaştırır (17).

Bedensel-kinestetik zekası kuvvetli olan bireylerin bazı ortak özelliklerini şöyle sıralamak mümkündür;

- Sportif becerileri yüksektir.
- Uzun süre hareketsiz duramaz, kımıldanır.
- Taklit yetenekleri gelişmiştir.
- Tüm nesnelere dokunmak ve eline alarak analiz etmek, incelemek ister.
- Fiziksel beceri gerektiren oyunlarda başarılıdır.
- Sorunlarını ve kendini anlatma konusunda farklı yollar izler (17, 2).

2.2.3.5. Sosyal Zekâ

İnsanların tümü ile sözlü veya sözsüz iletişim içinde olma, grup çalışmalarında işbirliği iyi olma, akıl yürütebilme ve düşünce becerisidir. Davranış yorumlama, inançlarla özdeşleşim kurabilme, çevresindeki insanların sorunlarını çözümleme çabası, organizasyon yeteneği güçle ve iyi bir katılımcı, pratik yaşam tecrübesi olan kişilerdir.(öğretmen, danışman, politikacı, turizmci, psikiyatr vb.) (18, 20).

İnsanlara karşı duyarlı, empati yapmada usta, yargılamaksızın paylaşımda bulunma, yardımsever olma gibi istekleri bulunduğu düşünülmektedir. Sosyal zekanın, zeka türleri arasında en anlaşılabilir tür olduğu söylenmektedir (20).

Sosyal zekası kuvvetli olan bireylerin ortak özelliklerini aşağıdaki gibi sıralayabiliriz:

- Başarılı ilişkiler kurar.
- Sinerji oluşturma ve yürütme becerisi yüksektir.
- Jest ve mimiklere duyarlıdır.
- Empati yeteneği gelişmiştir.
- Organizasyon yeteneği oldukça iyidir (2).

2.2.3.6. Özdedönük-İçsel Zekâ

Kendi duygu ve düşüncelerini, tepkilerinin derecelerini idrak edebilme ve bunu ifade edebilme becerisidir. Nesnelerin ötesinde uyumu yakalayan, özgüveni yüksek, şahsi düşüncelerine ve duygularına yön verebilen ve arzularının farkında olan (terapist, filozof vb.) kişilerdir (2, 7, 9).

İçsel zekâsı yüksek olan bireylerin ortak özellikleri şöyledir:

- Benlik algısı sağlıklıdır.
- İçsel değişime odaklanarak değişiklikleri kolaylıkla fark eder.
- Kendini motive ve disipline edebilir.
- Başarılarının yanı sıra başarısızlıklarından da ders çıkarabilir.
- Öz saygısı yüksektir.
- Öz güveni yüksektir.
- Güçlü ve zayıf yanlarının farkındadır ve bu hususlarda gerçekçi yaklaşımlarda bulunur (2, 21).

2.2.3.7. Müziksel-Ritmik Zeka

Ritim, ses ve müziksel zeka olarak adlandırılabilir. Farklı ritim ve sesleri ayırt edebilme ile ilgili bir zeka boyutudur (22). Yeni öğrenilmiş bir dili kullanma, belirli bir ritme uygun konuşma ve hareket edebilme, şarkı söyleyebilme yeteneği gelişmiş kişilerin müzik zekasının kuvvetli olduğu söylenebilir (6, 18, 20). (müzisyen, bestekar, orkestra şefi vb.)

Müziksel zekası yüksek kişilerin ortak özelliklerini, sıralayacak olursak:

- Müzik aleti çalabilir.
- Elleri ve ayakları ile ritim tutabilir.
- Duyduğu seslere duyarlıdır.
- Sesleri ayırt edebilir.
- Güzel şarkı söyler.
- Bir şarkı duyduğunda kayıtsız kalamaz farkında olmaksızın eşlik eder.

2.2.3.8. Doğa Zekası

İlişki kurabilme ve doğal dünyayı algılayabilme becerisidir. Canlılara, bitkilere duyarlı, hayvan türlerini bilen, bir şeyler ekip biçme, hayvan besleme, doğal güzelliklere sahip çıkan, çevreye ilgi duyan bireylerin doğa zekası yüksektir (18). (jeolog, çiftçi, fotoğrafçı vb.) doğa zekası kuvvetli bireyler dünyada olan bitenle yakından ilgili doğal yaşam alanını seven, dünyanın sadece insanlardan oluşmadığının farkında olan, dünyadaki tüm canlı ve cansız varlıklara karşı sorumluluk hisseden bireylerdir.

Doğa zekası yüksek olan insanların ortak özelliklerini aşağıdaki gibi sıralayabilir:

- Doğaya ve doğa olaylarına karşı aşırı hassasiyet sahibidirler.
- Doğaya ve canlılara karşı sorumluluk hissederler.
- Doğayı ve canlıyı severler.
- Hayvan ve bitkileri yakından incelemeye meraklıdırlar.
- Doğada vakit geçirmeyi severler.
- Doğada, açık alanlarda çalışmayı severler (17).

2.2.4. ÇokluZekâ Kuramına Göre Zekaya İlişkin Eski ve Yeni Yaklaşımlar

Çoklu zeka kuramı, yenilikçi olmayan anlayışların eksikliklerine değinmekte yeni bir bakış açısı ortaya koymaktadır. Zekanın açıklanmasında yeni ve eski bakış açılarının karşılaştırılması şu şekildedir.

2.2.4.1. Zekaya İlişkin Eski Yaklaşımlar

- Zeka sabittir.
- Zeka nicel anlamda ölçülebilir.
- Zeka tektir.
- Zeka gerçek yaşamdan soyutlaştırılarak ölçülebilir.
- Zeka grupları sıralamak ve olasılıklar dahilinde başarıları önceden kestirmek için araçtır.

2.2.4.2. Zekaya İlişkin Yeni Yaklaşımlar

- Zeka geliştirilebilir.
- Zeka sayısal olarak hesaplanamaz.
- Zeka farklı yollarla sunulabilir.
- Zeka bağlam-gerçek hayat durumunda ölçülebilirdir.
- Zeka kişinin farkında olmadığı yeteneklerini, başarılı olabilecekleri değişik yolları anlamak için araçtır (17).

Çoklu zeka anlayışına göre bütün zekalar eşit olmamakla birlikte fazlaca değişkenlik göstermektedir. İçlerinden herhangi biri yada birkaç tanesi diğerlerinden daha önemli veya üstün görülmez (5). Zekalar hemen her an birlikte çalışmasına rağmen bu durum

fazlaca karmaşık bir şekilde oluşur. Zeka engelli bulunan kişiler ve üstün zekalıları (dahiler) dışarıda bıraktığımız taktirde her an birbirleriyle tesir eder durumdadır (2).

2.3. Beden Eğitimi ve Spor

2.3.1. Beden Eğitiminin

Beden Eğitimi, bireyin gerçekleştirdiği fiziksel aktiviteler sayesinde, psikomotor, bilişsel ve toplumsal alanda gelişimine faydalı bulunan bir ilerleme sürecidir.

Baumgatner ve Jackson (1975)' a göre beden eğitimini; insanın sosyalleşebilmesinde, yaşama daha aktif katılımı ve kendini bularak doğru bir çizgi üzerinde yol almasında büyük etkindir (23). Arıcıya göre beden eğitimi; bireyin bedensel ve ruhsal durumunu, beden becerilerini geliştirmeye ve iyileştirmeye yönelik, uygun görülürse çevrenin koşullarına ve bireylerin özelliklerinde göre değişkenlik gösterebilen, net kuralları olmayan oyunlara dayalı, spora dönük alıştırma ve çalışmaların bütününe içine alan çok geniş tabanlı bir etkinliktir (24). Karmaşık bir terim olan beden eğitimi, genel olarak zihnin ve vücudun organizasyonunu ifade ederken, fizyoloji, psikoloji gibi birçok dallı kapsayarak, bütün halinde bulunan insan mekanizmasını göstermektedir. Beden eğitimi, bireyin sergilediği bir dizi hareket ve bunların sonrasında oluşan dönüşlere dayalı olarak ortaya çıkan, bireydeki davranış değişikliklerini konu alan eğitim olayının bir sürecidir (25, 26). Diğer bir ifadeyle beden eğitimi; bir öğrenme süreci, bu süreci sportif etkinlikler, oyun, dans vb. gibi bedensel aktiviteler aracılığıyla davranış, tutum ve bilgiyi geliştirmek ve iletmeyi amaçlamak olarak tanımlayabiliriz.

“Beden eğitimi ve spor” hareketin her türünü ve bütün maddelerini kapsar. İnsan vücudunun istenilen amaçlarda eğitilmesi, insanlığın dünya üzerinde var oluşuna dayandığı kabul edilirse, genel eğitimle ilgili yapmış olduğumuz açıklama, kavram ve tanımları beden eğitimi ve spor alanıyla ilişkilendirerek, özel tanımlamalar yapmak, bir ihtiyaç olarak kabul edilmiştir (27).

Beden eğitimi ve spor insanın var oluşuna dayanır. Bu süreç içerisinde insan bedeni istenilen hedefler doğrultusunda geliştirilmek istenmiştir. Bunun yanı sıra beden eğitimi şöyle açıklanabilir: Beden eğitimi, kişinin fiziksel etkinliklere katılmak suretiyle, davranışlarında maksatlı ve olumlu olarak beden eğitimin amaçlarına hizmet eden; bedensel, duygusal, sosyal ve zihinsel değişim ve gelişim oluşturma sürecidir (28).

Beden eğitiminin amaçları iki farklı şekilde incelenmiştir. Bunlar:

1. Bedenin eğitimi veya hareketin öğrenilmesi: Bu düşünce beden eğitiminin gayesinin, beden ve beceri gelişiminin elde edilmesi olduğunu savunmuştur. Beden; herhangi bir savaş durumunda savaşa hazırlık, sağlıklı olmak gibi farklı nedenlerle eğitilir.

2. Beden sayesinde hareketler veya eğitim yolu ile eğitim: Bu düşünce yeteneklerin sağlanması ve bedensel gelişimin kazanılması yolu ile gelişimin başka evrelerinde istenen davranış değişikliklerinin oluşması amacını taşır. Bu görüşe dayanarak, beden eğitimi hareket yoluyla öğrenme ve öğretmektir (29).

Beden eğitiminde Mustafa Kemal Atatürk'ün İlke ve İnkılâpları, Anayasa, Milli Eğitimin Temel Kanunu ve Türk Milli Eğitimi'nin temel esasları ışığında, öğrencilerin gelişimleri de göz ardı edilmeden; kişisel ve sosyal açıdan sağlıklı, mutlu, güzel ahlaklı ve dengeli bir kişiliğe sahip, yapıcı, yaratıcı ve üreten, milli kültürün değerini ve demokratik yaşamın temel unsurlarını benimsemiş kişiler olarak yetiştirilmeleri temel esastır (30).

- Beden eğitimi kişiyi hayata hazırlamada büyük bir etkidir.
- Bireyin yapısını geliştirmesinin yanı sıra eğitici rol oynar, bunun yanında düşünce ve manevi açıdan da eğitiminde önemli bir etkiye sahiptir.
- Genç nesillerin yapıcılığında ve üretkenliğinde toplumsal kaynaşma ve kültürel kalkınmaya büyük etkisi vardır.
- Yetenek esasları doğrultusunda fırsat eşitliği yaratır.
- Beden eğitimi bireyleri iyi ve kaliteli bir duruma getirerek onlar için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmakla kalmayarak toplumsal çevrenin değişmesine de olumlu olarak katkıda bulunur.
- Yarışmayı, mücadeleyi, ortak hareket etmeyi ve uyumluluğu sağlar.
- Çocuk ve gençlerin her anlamda gelişmesinde önemli rol oynar.
- Büyüme çağındaki çocuklarda fiziki, fizyolojik gelişimi ile beraber iyi bir karakterin oluşması açısından gerekli ve faydalıdır (31).

Harmandar (2004) beden eğitiminin önemini şu sözlerle ifade etmektedir: Eğitimin genel tanımlayıcısı tamamlayıcısı ve vazgeçilmez bir parçası olarak beden eğitimi, vücut fonksiyonlarının bütünlük ilkesi ışığında çocukların bedensel ve fiziksel gelişimi, hareket kabiliyetlerinin gelişimi, sinir ve kas koordinasyon gelişimi, kişiliğin eğitimi ve toplumsal uyum sağlaması bakımından oldukça önemlidir (32, 33).

Başka bir çalışmada beden eğitiminin önemi şu şekilde açıklanmıştır; Vücut ve yapı kullanılabilirliğini geliştirmeyi, eklem ve kasların kontrolünü, bir denge içerisinde olgunlaşıp gelişmesini sağlamayı, okul yaşantısı sonrasındaki iş çevresi ve sosyal aktiviteler süresince kullanılan fiziki gücü en ekonomik şekilde kullanmayı, bu sebeple organların kontrolü, planlı ve programlı bir şekilde hareket etmeyi öğreten etkinlikler bütünüdür (34).

2.3.2. Spor

İlgilenenler bakımından yarışma kazanmaya yönelik fiziksel, zihinsel ve teknik bir amaç; seyredenler açısından, estetik duygu ve heyecan edindiren bir ilerleme süreci; tamamlayıcılık açısından ise anatomi, fizyoloji, ortopedi, psikoloji, bio-mekanik ve bunun gibi bilim alanlarının etkisi ile ilerleyen, süregelen bilimsel bir kavramdır (35). Başka bir ifadeyle spor: Bireyin çevresini, insani çevreye uyumlu hale getirirken edindiği birikimleri geliştiren birtakım kurallar dahilinde araçlı veya araçsız, bireysel veya bir grupla beraber, boş vakit veya bütün zamanını alacak bir biçimde meslek edinerek uyguladığı sosyalleştirici, ruh ve fizik bakımından ilerlemekte olan rekabetçi, dayanışmacı ve kültürel bir olgudur (36).

Koludar (1988)' in tanımına göre ise bireyin bir takım düzenlemeler dahilinde fiziksel hareketlerini ve motor becerilerin, zihinsel, ruhsal, sosyal davranışlarını geliştiren ve ilerleten, tüm bu özelliklerini yine bir takım düzenlemelerle beraber yarıştırmayı amaç edinen sosyal, biyolojik ve pedagojik bir eylemdir (37).

Spor, incelik ve zamanlama isteyen fiziksel hareketlerinin doğrudan kendisinden zevk alırken mutlu hissettiren, dahası bireyi rahatlatan ve genelde bir dizi kurallar çerçevesinde ortaya konan hareketlerin tümüdür (38).

-Spor yapmak yalnızca fiziksel olarak değil, aynı zamanda sosyalleşme ve topluma uyum sağlamada bir araçtır.

-Öyleyse spor, etkileşim, duyuların kontrolü için uygundur.

-Spor etkinliklerine dahil olan bir kişi hareketler yardımıyla kendini daha iyi ifade etme becerisini geliştirir.

-Olumsuz davranışlara örnek olan saldırganlık, utangaçlık, öfke, kıskançlık gibi duyguların kontrolünü, duygularını kontrol edebilmeyi öğrenir. Bu sebeple uyum sağlama süreci olumlu ilerler.

-Spor, sinir sistemi üzerine olumlu bir şekilde etki ederek sinir sisteminin dengeli bir şekilde çalışmasını sağlar.

-Aşırı heyecanın, saldırganlık duygusunun ve sürekli gerginlik halinin ortadan kalmasına etki eder. Spor aracılığıyla elde edilen başarılar özgüveni ve özsaygıyı artırır (39).

- Kişilere ortak faaliyetler içerisinde bulunmayı sağlar.

- Rekabet, mücadele, çalışma disiplini sağlar.

- Kazanmayı ve kaybetmeyi kabullenmeyi sağlar.

- Kendini ifade etmeyi, başkalarının düşünce ve inançlarına saygı göstermeyi sağlar.

- İnsanlarla sağlıklı ilişkiler kurmada yardımcı olur (40).

- Kişinin dinamik, sosyal çevrelere dahil olmasını sağlar.

- Bireyin kendini dar dünyasından kurtararak başka ortamlara, başka bireylere ve insanları etkilemesine yarar sağlar.

- Arkadaşlık kurmaya, arkadaşlıkları pekiştirmeye ve kaynaşmaya destek olur (41).

2.3.3. Beden Eğitimi ve Sporun Faydaları

Beden eğitimi ve sporun faydaları sınırsızdır. Bu faydaları 4 ana başlıkta inceleyebiliriz.

2.3.3.1. Fizyolojik ve Biyolojik Faydaları

- Organizmanın daha enerjik olmasında rol oynar.
- Zihinsel ve bedensel yorgunluklara direnç sağlar.
- Kilo kontrolünü sağlar.
- Geç yorulmayı, verimli dinlenmeyi sağlar.
- İç salgı bezlerindeki çalışmaya düzen açısından katkıda bulunur.
- Kılcal damar sayısını artırır.
- Organlara ve özellikle kardiovasküler sisteme iyi yönde etki eder.
- Kalp volumünü artırır, kalbin damarlara pompaladığı kan yüzdesini artırır, kronik damar genişlemesini sağlar (36).

2.3.3.2. Sosyolojik Faydaları

- Bireyin beden ve ruh sağığındaki gelişmesi, kontrol mekanizmasını güçlü kılması beden eğitimi ile sporun asıl esasları içerisinde bulunduğı gibi, yine ekonomik ve sosyal gelişmenin de asıl esasları içerisinde bir yere sahiptir (35). Çok yönlü insan gücüne varmanın yolu sağıklı bir birey olmakla ilişkilidir. Kişinin kontrol mekanizmasını kuvvetlendiren spor ve beden eğitimi bununla beraber kişinin özgüvenli olmasında ve kişilik özelliklerinin oturmasında da önemli bir faktördür.
- Bireyin grup içerisindeki faaliyetlerini kolay hale getirerek karşılıklı olarak dayanışma içerisinde olmasına katkıda bulunur. Bu sayede kişinin sosyalleşmesine katkı sağlar.
- Ruhun ve bedenın eğitilip geliştirilmesinde en önemli unsur, hareket özelliğinin her türlüşünü ve prensiplerini esas alan spor ve beden eğitimidir.
- Toplumun farklı kesimlerindeki kişilerin kaynaşmasına katkıda bulunur.
- Belirli hedeflere ulaşırken kullanılan eğitsel bir unsurdur.
- Fertler ile grup çalışmaları arasındaki işbirlik ve dayanışmaya olumlu yönde etki eder.
- Kişinin konulan kurallara uygunluğunu ve dürüst olabilmesi yolundaki işini kolaylaştırır.
- Bireyin çevresiyle olan ilişkisinde sosyalleşmesine katkı sağlar.
- Her cinsiyet, yaş ve meslekten şahsın boş vakitlerini değerlendirebilmesinde önemli bir etkidir.
- Milli ihtiyaç doğrultusunda karşılıklı saygı ve sevginin bağıını güçlendirir.
- İyi olmayan davranış ve alışkanlıkları azaltır.
- Toplumdan dışlanmış kişileri topluma kazandırır.
- Bireylerin iş ortamında yaşadığı stres ve baskıdan sıyrılmasına katkıda bulunur.
- Bireylerin toplumsal açıdan statü elde etmesine yardımcı olur.
- Özürlü olan bireyleri topluluğa kazandırmada ve ülke içerisindeki insanların milli duygularının atağa geçmesinde önemli rol oynar (36).

2.3.3.3. Psikolojik Faydaları

- İradeyi güçlendirir.

- Zeka gelişimini olumlu etkiler.

Spor	Beden Eğitimi
------	---------------

- Telafi mekanizması görevi yaparak, takıntılı insanların tedavisinde katkıda bulunur.
- Seksüel dürtülerin fiziki harcamalara dönüşmesinde katkı sağlar.
- Kişiliğe olumlu etkileri vardır.
- Dayanışma ve mücadele etme azmini artırır.
- Anlık kararlar alabilme yeteneğini güçlendirir.
- Beklenmedik durumlara uyum sağlama yeteneğini geliştirir.
- Hoşgörülü olmayı sağlar.
- Bireyin kendini yenilemesini ve deşarj olmasını sağlar (36).

2.3.3.4. Ekonomik Faydaları

- Sportif tüm araç ve gereçlerin kullanımı için ekonomik rant oluşumu sporun ekonomik faydalarının başında gelmektedir.
- Sportif müsabakalara izleyici ve taraftar olarak katılan insanların ulaşım, konaklama, beslenme vb. ihtiyaçlarının doğurduğu ekonomik sirkülasyon.
- Sportif kuruluşların farklı alanlarda görev almaları ve buralardan kazandıkları paraları spor için ve sporculara harcamaları.
- Bedenini eğiten kişinin fiziksel gücü arttırdığı için iş hayatında daha verimli çalışmasını sağlar.
- İç ve dış turizmin canlanmasına katkı sağlar.
- Bireyleri veya grupları spora katkı sağlayacak biçimde harcamalara yönlendirir.
- Spor yeni bir istihdam ortamı oluşturduğu için ekonomiye başlı başına fayda sağlar (36).

2.3.3.5. Beden Eğitimi ve Spor' un Karşılaştırılması

Yarışmadır.	Yarışma değildir.
Reklam aracıdır.	Reklam aracı değildir.
Meslektir.	Meslek olarak yapılmaz.
Üretime katkı sağlar.	Üretime katkısı yoktur.
Toplumsal ilişkileri güçlendirir.	Toplumsal olarak ilişkilere katkı sağlama amacı gütmeyiz.
İstenildiğinde politika aracı olarak kullanılabilir.	Hiçbir zaman politika aracı olarak kullanılmaz.
Bireyler arası ilişkileri kuvvetlendirir.	Bireyler arası ilişkileri kuvvetlendirir.
Profesyonel olarak yapılabilir.	Profesyonel olarak yapılamaz.
Eğlence aracı olarak kullanılır.	Eğlence ve eğitim aracıdır.
Bilim ve tekniktir.	Bilim ve tekniktir.
Estetiktir.	Estetiktir.
Zevk verir.	Zevk verir.
Seyir türüdür.	Seyir türü değildir.

2.4. Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okullarının Tarihçesi

Türkiye’de beden eğitimi ve spor eğitimi veren kuruluşların tarihi, 1932 yılında Gazi Terbiye Pedagoji Enstitüsü’nün eğitim vermesi ve beden eğitimi öğretmenliği programının uygulamaya geçilmesinden bu güne devam eden bir süreçtir (42). İstanbul’da 1996 da, İzmir ve Diyarbakır’da 1970 yılında Eğitim Enstitüleri’ne bağlı bulunan Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri, 1977 yılında ise İstanbul, Ankara ve Manisa’da 3 tane daha Spor Akademisi var olmuştur. Ege Üniversitesi’nde 1977 yılında Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu öğrenime açıldı. 1982 de 2547 sayılı resmi YÖK yasası ile beden eğitimi ve spor eğitimi verem tüm kurum ve kuruluşlar, bu bölümlerin bulunduğu üniversitelerin eğitim fakültelerine bağlı olarak eğitim vermeye başladı. 1992 yılından itibaren de bu bölümler herhangi bir bölüme bağlı olmaksızın rektörlüğe bağlandı ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları olarak ilerledi (43).

Yüksek Öğretim yasasının yürürlüğe girdiği ve uygulamaya başlandığı 1982 yılından itibaren, Spor Yüksek Okulları ve Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri, farklı eğitim yöntem, teknik ve program izlemeye başlamışlardır (44).

Her üniversite kendi aradığı yetenek kriterine göre öğrenci almaktadır (45, 46). Yalçın (2001)'e göre, bu kuruluşların eğitim programları araştırıldığında tıp bilimi, sayısal, sözel derslerinin ağırlıkta olduğu ancak öğrenci seçimlerinde bu akademik başarıların yanı sıra programların uygulamaya dönük derslerin de ağırlıklı olması hususu doğunca seçim kriterlerinin tekrar düzenlenmesi fikri doğmuştur (46, 47).

2.4.1. Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulları ve Özel Yetenek Sınavları

Yükseköğretim kurumlarına öğrenci alımı için yapılan seçme ve yerleştirme sınavları, öğrenciler ve öğretim kurumlarının niteliği açısından oldukça önemlidir. Öğrenciler üzerinde geleceğe dönük kararların doğru ve yerinde olması, onların başarı ve kabiliyetlerine uygun eğitim almalarına ve uzun vadede ülkemizin gelişim ve ilerleyişine katkıda bulunmalarına ön ayak olmaktadır. Bu sebeple verilen eğitimin temel amacı, düşünebilen, kısa sürede problem çözme yeteneği güçlü, beceri ve yetenek sahibi, hareketleri, kültürel değerleri, özü ve sosyal çevre ilişkileri ile tam manasıyla gelişmiş insanlar yetiştirebilmektir (48).

Bu temel amaçları göz ardı etmeksizin üniversitelerimizin beden eğitimi ve spor yüksekokulu bölümleri ile eğitim fakültelerinin beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümlerine öğrenci seçme sınavı ve özel yetenek sınavları ile öğrenci seçimi yapılmaktadır. Bu yetenek sınavlarının asıl amacı, başvuru yapan adayların içinden yetenekli ve başarılı olabilecekleri ayırt etmektir (49).

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) Yükseköğretim Programları ve Kontenjan Kılavuzu'nda belirtilen esaslar göz önünde bulundurularak, bu bölümler özel yetenek sınavına katılmak için başvuruda bulunan adaylar içerisinde en iyilerini seçebilme kaygısı güderek sınavda kendi yöntemlerinin ne olacağına karar verebilmektedirler (50).

Bu kurumlardan herhangi birine puan anlamında sınırlama yapmaksızın azami puan almış adayların başvuru hakkı kazanabileceğine sınavı yapacak yükseköğretim kurumu karar vermektedir. Yetenek sınavlarının kaç aşamadan, hangi konudan veya branştan teknik ve süre bakımından sınırlandırılmasına ilgili kurumun belirlediği sınav komisyonu karar vermektedir (51).

Bu sebeple, özel yetenek sınavının uygulama biçimi hususunda varılmış ortak bir karar yoktur. Her üniversite kendilerine göre aradığı kriterler ve yetenekler doğrultusunda sınav yönetmeliklerini belirleme değiştirme ekleme veya çıkarma hakkına sahiptir (52).

Adayların yeteneklerinin doğru adlandırılması araştırılması eğitim bilimleri bakımından sürekli araştırılan konu başlığı olmakla beraber eğitim-öğretim faaliyetlerinin temel hususunun öğrencilerin elde ettiği başarıları olduğunu göz önünde bulundurarak öğrencilere özgü yeteneklerin teşhisi olması önem arz etmektedir (53).

Birkaç günde uygulanan sınavlar neticesinde adayların performans değerlendirmesi yanıltıcı olabileceği gibi bu tür değerlendirme kıstasları öğrenci seçim sürecini zorlaştırmaktadır. Bu doğrultuda sınavların karmaşıklık yaratma ihtimalinin varlığı da özel yetenek sınavlarının tartışmaya açık yönünü ortaya koymaktadır. Bu sebeple yükseköğretim kurumları, yükseköğrenime geçiş puanı, orta öğretim başarı puanı ve bunun gibi değişik kriterleri de göz önünde bulundurarak öğrenci seçimlerini daha şeffaf hale getirmişlerdir (54).

Özel yetenek sınavının ve yerleştirme puanının yanı sıra, önemli paya sahip olan dönemin yükseköğrenime geçiş sınavı ve ağırlıklı ortaöğretim başarı puanının da önem arz ettiğini bilmek gerekir (55, 56).

Bir öğrencinin akademik anlamda başarı ya da başarısızlığı, öğrencinin kendisi, ailesi ve sosyal çevresi açısından oldukça önemlidir. Akademik anlamda başarıya ulaşmış, nitelikli insan gücü potansiyelinin toplumun kalkınma ve ilerlemesinde en temel güçlerin başında geldiği yadsınamaz bir gerçektir (57).

2. GEREÇ ve YÖNTEM

Bilimsel çalışmamızın bu kısmında; araştırmanın yöntemi, modeli, evreni, veri toplama araçları, verilerin analizi, güvenirliği ve geçerliliği gibi bilgilerin nasıl elde edilip değerlendirileceği ile ilgili bilgiler verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Araştırma tarama modeli kullanılarak yapılmıştır. Tarama modelleri, geniş bir kitleyi içeren seçilmiş bir örneklem grup üzerinde yapılmış bir çalışmadır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde var olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Öğrenilmek istenen, merak edilen şey vardır ve oradadır. Asıl önem arz eden, onu uygun şekilde gözleyip analiz edebilmektir (58).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2016-2017 ve 2017-2018 eğitim öğretim yılları için Gaziantep Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu özel yetenek sınavına giren adayların katılımı ile iki yıl üst üste yapılan çalışmalarla, 281 kadın 219 erkek olmak üzere toplam 500 adaydan oluşmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada adayların çoklu zekâ alanlarındaki değişkenlik ve dağılım ortalamalarını belirlemek amacıyla Gardner (1993) tarafından geliştirilen ve Saban (2001) tarafından Türkçeye çevrilen güvenirlik ve geçerliği ($\alpha=0,93$) yapılmış olan “Çoklu Zekâ Alanlarında Kendini Değerlendirme Envanteri” uygulanmıştır (2, 6). Çalışmamızda örneklem gruplarının çoklu zeka alanlarını değerlendirme envanterinde, tarama için başvuru analizde güvenirlik katsayısı ($\alpha=0,85$) olarak bulunmuştur.

Envanterde 80 soru bulunmaktadır. 8 zekâ farklı zeka türü ve her zekâ türünde birbirinden farklı 10 soru mevcuttur. Sözel-dilsel zekâ, Mantıksal-matematiksel zekâ, Görsel-mekânsal (Uzamsal) zekâ, Müziksel-ritmik zekâ, Doğa zekâsı, Kişilerarası zekâ, Bedensel-kinestetik zekâ, İçsel zekâ soruları sorulmuştur.

Maddeler beşli dereceleme sistemine göre sunulmuş ve 0=Bana hiç uygun değil; 1=Bana çok az uygun; 2=Bana kısmen uygun; 3=Bana oldukça uygun; 4=Bana tamamen uygun” şeklinde değerlendirilmiştir. Her özel yetenek sınavına giren adayların envanterin sekiz farklı bölümünden elde ettiği puanlar belirlenen şartlara uygun şekilde toplanmış ve zekâ alanlarındaki toplam puanları hesaplanmıştır. Bu sonuçlara göre de zekâ alanlarındaki toplam puanları “41-50 arası olanlar çok gelişmiş, 31-40 arası olanlar oldukça gelişmiş, 21-30 arası olanlar orta kısmen gelişmiş, 11-20 arası olanlar az gelişmiş, 0-10 arası olanlar da yeterince gelişmemiş” olarak belirlenmiştir (2, 6).

Tablo 3.1. Çoklu Zeka Puanlarının Değerlendirilmesi

Ölçütler	Puanların Aralık Değerleri	Eğilim Düzeyi
0= Hiç Uygun Değil	0-10 Arası	Yeterince Gelişmemiş
1= Çok Az Uygun	11-20 Arası	Az Gelişmiş
2= Kısmen uygun	21-30 Arası	Kısmen Gelişmiş
3= Oldukça Uygun	31-40 Arası	Oldukça Gelişmiş
4= Tamamen Uygun	41-50 Arası	Çok Gelişmiş

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmanın amacı çerçevesinde cevap aranan değişkenlere yönelik olarak toplanan veriler, bilgisayar da excel dosyası olarak kaydedilmiş ve istatistiki çözümlemeler için SPSS 15.0 (Statistical Packet for the Social Science) paket programı kullanılmıştır. Öğrenciler hakkındaki genel bilgilerin değerlendirmesinde frekans (f) ve yüzde (%), ortalama (X) ve standart sapma (Ss) değerleri hesaplanmıştır. Araştırma grubunda branşlar arası karşılaştırmalarda “Tek yönlü varyans analizi” uygulanmış ve p değeri 0.05 düzeyinde istatistiksel açıdan anlamlı kabul edilmiştir.

3. BULGULAR

Çalışmamızın bu bölümünde Gaziantep Üniversitesi'nde 2016-2017 ve 2017-2018 yılları arasında Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Özel Yetenek Sınavı'na giren adaylara uygulanan Çoklu Zeka Envanterinin yaş, cinsiyet, ekonomik durum, okulu kazanma ve branş değişkenleri ile aralarında ilişki olup olmadığını, anlamlı farklılıklar olup olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmamıza 281 erkek 219 kadın aday katılmıştır. 411 aday sınavda başarılı olurken 89 aday başarılı olamamıştır. 17-19 yaşları arasında 175 aday, 20-22 yaşları arasında 235 aday, 23-25 yaşları arasında 75 aday 26-28 yaşları arasında 15 aday katılmıştır. Ölçek uygulanan adayların 47 sinin ekonomik durumu iyi, 407 adayın ekonomik durumu orta, 46 adayın ekonomik durumu ise kötü olarak sonuçlanmıştır. Basketbol, voleybol, futbol, hentbol, hokey ve atletizm almak üzere 6 farklı branşdan sınava katılan adaylara uygulanmıştır.

	Gruplar	n	Ort.	ss.	t	p
Mantıksal Zeka	Erkek	281	23,79	7,20	,667	,505
	Kadın	219	23,37	6,67		
Sözel Zeka	Erkek	281	27,32	6,86	-,398	690

Tablo 4.1: Araştırma grubunun cinsiyet değişkeni açısından zeka türlerinin karşılaştırması.

	Kadın	219	27,55	5,98		
Görsel Zeka	Erkek	281	26,28	6,74	-,910	,363
	Kadın	219	26,83	6,58		
Müziksel Zeka	Erkek	281	23,68	8,79	-,812	,417
	Kadın	219	24,26	7,33		
Doğa Zekası	Erkek	281	27,98	7,36	-2,060	,04
	Kadın	219	29,35	7,38		
Sosyal Zeka	Erkek	281	31,44	6,07	-,518	,605
	Kadın	219	31,94	14,62		
Bedensel Zeka	Erkek	281	31,16	5,71	-,970	,333
	Kadın	219	31,65	5,34		
İçsel Zeka	Erkek	281	26,81	6,39	-,936	,35
	Kadın	219	27,28	4,84		

Tablo 4.1’de araştırma grubunun cinsiyet değişkeni açısından zeka türlerinin karşılaştırması verilmektedir.

Buna göre sadece doğa zekası alt boyutunda kadınlar lehine anlamlı farklılığa rastlanmıştır ($p<0.05$). Diğer zeka türlerinde cinsiyet değişkeni açısından herhangi bir fark bulunmamıştır ($p>,05$).

Genel anlamda ortalamalara bakıldığında en yüksek ortalama sosyal zeka türündedir. Çok az bir farkla ikinci sırada bedensel-kinestetik zeka sonra sırası ile doğa zekası, sözel zeka, içsel zeka, görsel zeka ve son olarak da mantıksal zeka bulunmaktadır.

Cinsiyet değişkeninde kadın ve erkek adayları ayrı ayrı incelediğimizde ise erkeklerde zeka türü ortalamasına bakıldığında sırası ile ilk sırada sosyal zeka daha sonra bedensel-kinestetik zeka, doğa zekası, içsel zeka, sözel zeka, görsel-uzamsal zeka, mantıksal matematiksel zeka, son olarak da müziksel-ritmik zeka türü yer almaktadır.

Kadınlardaki zeka türü ortalamasının sıralaması ise sosyal zeka, bedensel-kinestetik zeka, doğa zekası, sözel-dilsel zeka, görsel-uzamsal zeka, mantıksal-matematiksel zeka ve son sırada müziksel ritmik zekadır. Zeka türüne cinsiyet açısından ayrıntılı şekilde bakıldığında ise sadece mantıksal zeka türünde erkeklerin lehine sonuçlar bulunurken;

mantıksal-matematiksel zeka, sözel-dilsel zeka, görsel-uzamsal zeka, müziksel-ritmik zeka, doğa zekası, sosyal zeka, bedensel-kinestetik zeka ve içsel zeka türünde kadınların lehine sonuçlar elde edilmiştir.

Tablo 4.2. Araştırma grubunun okulu kazanma değişkeni açısından zeka türlerinin karşılaştırması

	Besyo Kazanma Durumu	N	Ort,	SS	t	P
Mantıksal Zeka	Kazandı	411	23,36	6,67	-1,692	,09
	Kazanmadı	89	24,74	8,17		
Sözel Zeka	Kazandı	411	27,33	6,34	-,636	,52
	Kazanmadı	89	27,85	7,13		
Görsel Zeka	Kazandı	411	26,54	6,39	,138	,89
	Kazanmadı	89	26,42	7,85		
Müziksel Zeka	Kazandı	411	24,25	7,99	1,871	,06
	Kazanmadı	89	22,47	8,90		
Doğa Zekası	Kazandı	411	28,89	7,19	2,010	,04
	Kazanmadı	89	27,15	8,14		
Sosyal Zeka	Kazandı	411	28,89	11,32	,861	,39
	Kazanmadı	89	27,15	7,00		
Bedensel Zeka	Kazandı	411	31,37	5,46	-,046	,96
	Kazanmadı	89	31,40	5,98		

İçsel Zeka	Kazandı	411	27,21	5,29	1,307	,19
	Kazanmadı	89	26,11	7,52		

Tablo 4. 2’de araştırma grubunun okulu kazanma değişkeni açısından zeka türlerinin karşılaştırması verilmektedir. Buna göre sadece doğa zekası alt boyutunda kazananlar lehine anlamlı farklılığa rastlanmıştır ($p<0.05$). Diğer zeka türlerinde cinsiyet değişkeni açısından herhangi bir fark bulunmamıştır ($p>,05$).

Ortalamalara bakıldığında en yüksek ortalama sahip zeka türü bedensel-kinestetik zeka olurken, en düşük ortalama ile son sırada müziksel zeka türü bulunmaktadır.

Kazananların ortalamalarına bakılacak olursa ilk sırayı bedensel-kinestetik zeka, ikinci sırayı sosyal ve doğa zekası beraber işgal etmektedir.

Bu sıralamayı takip eden zeka türleri sırasıyla sözel zeka, içsel zeka, görsel zeka, müziksel zeka ve son sırada mantıksal zeka bulunmaktadır.

Kazanamayanların zeka ortalamalarına bakıldığında ise yine ilk sırada bedensel-kinestetik zeka yer alırken sonrasında sırayla sözel zeka, sosyal ve doğa zekası, içsel zeka, görsel zeka, mantıksal zeka, müziksel zeka olarak son bulmaktadır.

Toplamda, özel yetenek sınavına başvuran adaylara iki yıl üst üste yapılan çalışmalarla 6 farklı spor branşından anteke katılan 500 adaydan 411’i sınavı kazanırken 89 kişi bu sınavda başarıya ulaşamamıştır.

Tablo 4.3. Araştırma grubunun yaş değişkeni açısından zeka türlerinin karşılaştırması.

	Gruplar	N	Ort,	SS	F	P	Fark
Mantıksal Zeka	17-19	175	23,97	7,00	2,296	,07	
	20-22	235	22,87	6,92			
	23-25	75	24,49	6,11			
	26-28	15	26,46	10,08			
Sözel Zeka	17-19	175	27,20	6,93	2,945	,03	3-1, 4-1 3-2, 4-2
	20-22	235	26,91	6,61			
	23-25	75	29,02	4,75			
	26-28	15	30,06	5,00			
Görsel Zeka	17-19	175	26,14	7,00	3,421	,01	3-1, 3-2
	20-22	235	26,12	6,63			
	23-25	75	28,78	5,17			
	26-28	15	26,52	8,23			

Müziksel Zeka	17-19	175	23,15	8,47	1,627	,18	
	20-22	235	23,94	8,22			
	23-25	75	25,33	6,77			
	26-28	15	26,13	9,89			
Doğa Zekası	17-19	175	27,13	7,47	7,759	,00	2-1, 3-1, 3-2
	20-22	235	28,57	7,12			
	23-25	75	31,96	6,55			
	26-28	15	28,73	9,64			
Sosyal Zeka	17-19	175	30,27	6,54	4,023	,00	3-1, 3-2
	20-22	235	31,54	5,95			
	23-25	75	35,33	23,09			
	26-28	15	32,20	5,68			
Bedensel Zeka	17-19	175	31,37	5,56	4,240	,00	3-1, 3-2, 3-4
	20-22	235	30,94	5,57			
	23-25	75	33,22	5,04			
	26-28	15	29,00	5,89			
İçsel Zeka	17-19	175	26,76	6,34	,785	,50	
	20-22	235	26,92	5,53			
	23-25	75	27,94	4,46			
	26-28	15	26,86	7,86			

Gruplar; 1.Grup:17-19 yaş 2.Grup:20-22 yaş 3.Grup:23-25 yaş 4.Grup:26-28 yaş

Tablo 4.3' de araştırma grubunun yaş değişkeni açısından zeka türlerinin karşılaştırması verilmektedir. Yaş değişkeni açısından sözel, görsel, doğa, sosyal ve bedensel-kinestetik zeka türlerinde yaş grupları arasında farklılığa rastlanmıştır ($p<0.05$). Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc LSD testi yapılmıştır.

Buna göre; Sözel zeka alt boyutunda 23-25 ve 26-28 yaş grubunda olanların 20-22 ve 17-19 yaş gruplarından daha yüksek puan elde ettikleri tespit edilmiştir. Diğer bir değişle 23 yaş ve üzerinde olanların sözel zeka puanlarının 22 yaş ve altında olanlardan daha yüksek olduğu söylenebilir.

Görsel zeka ve sosyal zeka alt boyutlarında 23-25 yaş grubunda olanların 17-19 ve 20-22 yaş grubunda olanlardan daha yüksek puan elde ettikleri tespit edilmiştir. Diğer bir değişle, 23-25 yaş grubunda olanların görsel zeka ve sosyal zeka düzeylerinin 22 yaş ve altı gruplardan daha yüksek olduğu söylenebilir.

Doğa zekası alt boyutunda 20-22 ve 23-25 yaş gruplarının 17-19 yaş grubundan, 23-25 yaş grubunun 20-22 yaş grubundan daha yüksek puan elde ettikleri tespit edilmiştir. Diğer bir değişle yaş gruplarında gerçekleşen artışla birlikte doğa zekasında da bir artışın olduğu söylenebilir.

Bedensel kinestetik zeka alt boyutunda 23-25 yaş grubunda olanların elde ettikleri puanların diğer gruplardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Diğer bir değişle 23-25 yaş grubunda olanların bedensel kinestetik zeka puanlarının diğerlerinde daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 4.4. Araştırma grubunun ekonomik durum açısından zeka türlerinin karşılaştırması.

	Ekonomik Durum	N	Ort,	SS	F	P	Fark
Mantıksal Zeka	İyi	47	22,97	7,56			
	Orta	407	23,73	6,82	,368	,67	
	Kötü	46	23,13	7,70			
Sözel Zeka	İyi	47	28,21	7,25			
	Orta	407	27,35	6,33	,387	,67	
	Kötü	46	27,23	7,11			
Görsel Zeka	İyi	47	26,29	6,63			
	Orta	407	23,63	6,78	,315	,730	
	Kötü	46	25,84	5,69			
Müziksel Zeka	İyi	47	22,27	8,58			3-1
	Orta	407	23,75	8,26	4,880	,00	3-2
	Kötü	46	27,23	6,10			
Doğa Zekası	İyi	47	28,31	7,70			
	Orta	407	28,63	7,48	,059	,942	
	Kötü	46	28,36	6,36			
Sosyal Zeka	İyi	47	30,97	6,30			
	Orta	407	31,67	11,51	,168	,84	
	Kötü	46	32,26	5,43			
Bedensel Zeka	İyi	47	32,53	5,56			
	Orta	407	31,16	5,59	1,747	,17	
	Kötü	46	32,13	5,09			
İçsel Zeka	İyi	47	25,49	7,88			
	Orta	407	27,25	5,58	2,145	,11	
	Kötü	46	26,52	4,56			
Grupla; 1.Grup: İyi 2. Grup: Orta 3.Grup: Kötü							

Tablo 4.4’ de araştırma grubunun ekonomik durum açısından zeka türlerinin karşılaştırması verilmektedir. Ekonomik durum açısından Müziksel zeka alt boyutunda gruplar arasında farklılığa rastlanmıştır ($p>0.05$). Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc LSD testi yapılmıştır. Buna göre; Müziksel zeka alt boyutunda ekonomik durumu kötü olarak ifade edenlerin diğer gruplardan daha yüksek puan elde ettikleri tespit edilmiştir.

Ekonomik durum değişkenine göre zeka türleri incelendiğinde; mantıksal-matematiksel zeka türünde en yüksek ortalama 23,73 ile ekonomik durumu orta olan adaylarda iken en düşük ortalama 22,97 ile ekonomik durumu iyi olan adaylardadır. Sözel-dilsel zeka türündeki en yüksek ortalama 28,21 ile ekonomik durumu iyi olan adaylarda iken en düşük ortalama 27,23 ile ekonomik durumu kötü olan adaylardadır.

Görsel-uzamsal zeka türündeki en yüksek ortalama 26,29 ile ekonomik durumu iyi olan adaylarda iken en düşük ortalama 23,63 ile ekonomik durumu orta olan adaylardadır. Tek anlamlı farklılık bulduğumuz müziksel-ritmik zeka türündeki en yüksek ortalama 27,23 ile ekonomik durumu kötü olan adaylarda iken en düşük ortalama 22,27 ile ekonomik durumu iyi olan adaylardadır.

Doğa zekasında ise en yüksek ortalama 28,63 ile ekonomik durumu orta olan adaylarda iken en düşük ortalama 28,31 ile ekonomik durumu iyi olan adaylarındır. Sosyal zeka türünde en yüksek ortalama 32,26 ile ekonomik durumu kötü olan adaylarda iken en düşük ortalama 30,97 ile ekonomik durumu iyi olan adaylardadır.

Bedensel-kinestetik zeka türündeki en yüksek ortalamaya sahip adaylar ise 32,53 ile ekonomik durumu iyi olanlarken en düşük ortalamaya sahip adaylar 31,16 ile ekonomik durumu orta olan adaylarındır.

İçsel-zednk zeka türündeki en yüksek ortalama 27,25 ile ekonomik durumu orta olan adaylarda iken en düşük ortalama 25,49 ile ekonomik durumu iyi olan adaylardadır.

Genel anlamda en yüksek ortalama 32,53 ile bedensel-kinestetik zeka türünde ekonomik durumu iyi olan adaylarda görülürken en düşük ortalama ise müziksel-ritmikzeka türünde 22,27 ile ekonomik durumu iyi olan adaylardadır.

Tablo 4.5. Araştırma grubunun branşları açısından zeka türlerinin karşılaştırması.

	Branş	N	Ort,	SS	F	P	Fark
Mantıksal Zeka	Basketbol	73	23,31	6,80	1,377	,23	
	Voleybol	58	23,15	7,08			
	Futbol	219	24,17	7,40			
	Hentbol	76	24,11	6,36			
	Hokey	56	22,50	6,26			
	Atletizm	18	20,66	5,94			
Sözel Zeka	Basketbol	73	28,41	6,80	1,802	,11	
	Voleybol	58	27,34	5,33			
	Futbol	219	26,56	6,90			
	Hentbol	76	28,39	6,36			
	Hokey	56	27,64	6,09			
	Atletizm	18	29,38	3,34			
Görsel Zeka	Basketbol	73	27,15	6,42	1,817	,10	
	Voleybol	58	26,82	7,09			
	Futbol	219	25,54	7,25			
	Hentbol	76	27,67	5,80			
	Hokey	56	27,33	5,50			
	Atletizm	18	27,61	4,21			
Müziksel Zeka	Basketbol	73	22,78	9,18	2,084	,06	
	Voleybol	58	26,84	6,31			
	Futbol	219	26,36	8,44			
	Hentbol	76	24,13	8,05			
	Hokey	56	24,58	7,23			
	Atletizm	18	23,38	7,97			
Doğa Zekası	Basketbol	73	29,89	6,98	1,955	,08	
	Voleybol	58	28,51	8,91			
	Futbol	219	27,63	7,61			
	Hentbol	76	28,47	6,25			
	Hokey	56	30,39	6,47			
	Atletizm	18	29,77	7,09			
Sosyal Zeka	Basketbol	73	30,75	6,11	2,025	,07	
	Voleybol	58	35,29	26,49			
	Futbol	219	30,76	6,10			
	Hentbol	76	32,90	5,23			
	Hokey	56	31,07	5,88			
	Atletizm	18	31,11	7,91			
Bedensel Zeka	Basketbol	73	31,12	5,47	,615	,68	
	Voleybol	58	31,46	5,18			
	Futbol	219	31,26	6,01			
	Hentbol	76	32,34	5,28			
	Hokey	56	30,94	4,61			
	Atletizm	18	30,77	5,26			
İçsel Zeka	Basketbol	73	28,20	5,35	2,860	,01	1-3, 1-5
	Voleybol	58	28,32	5,24			2-3, 2-5
	Futbol	219	26,30	6,64			4-3, 4-5
	Hentbol	76	28,30	4,30			
	Hokey	56	25,69	4,43			
	Atletizm	18	27,27	4,84			

Gruplar; 1.Grup Basketbol, 2.Grup Voleybol, 3.Grup Futbol, 4.Grup Hentbol, 5. Grup Hokey, 6.Grup Atletizm

Tablo 4.5’ de araştırma grubunun branşları açısından zeka türlerinin karşılaştırması verilmektedir. Branşlar açısından içsel zeka alt boyutunda gruplar arasında farklılığa rastlanmıştır ($p>0.05$). Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc LSD testi yapılmıştır.

Buna göre; Basketbol, Voleybol, Hentbol branşlarından sınava girenlerin içsel zeka puanlarının futbol ve hokeycilerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Diğer değişle salon sporları ile uğraşan bireylerin içsel zeka puanlarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Mantıksalzeka türünde en yüksek ortalama 24,17 ile futbol branşındadır. Bunu sırası ile hentbol, basketbol, hokey, atletizm takip etmektedir. Sözel-dilsel zeka türünde en yüksek ortalama 29,38 ile atletizmde sonra sırası ile basketbol, hentbol, hokey, voleybol, futbol izlemektedir.

Görsel-uzamsal zeka türünde en yüksek ortalamaya sahip branş 27,67 ile hentbolda sonra sırası ile atletizm, hokey, basketbol, voleybol ve futboldur. Müziksel zeka türünün ortalamalarına bakıldığında en yüksek ortalama 26,36 ile voleybol sonra bunu futbol, hokey, hentbol, atletizm ve basketbol takip etmektedir.

Doğa zekası türünde en yüksek ortalama 30,39 ile hokey branşında iken sıra ile bunu basketbol, atletizm, voleybol, hentbol ve futbol takip etmektedir. Sosyal zeka türündeki en yüksek ortalama sahip branş 35,29 ile voleybolken sonrasında sıra ile hentbol, atletizm, hokey, futbol ve basketbol takip etmektedir.

Bedensel-kinestetik zeka türündeki en yüksek ortalama 32,3 ile hentbol branşında ve sırasıyla voleybol, futbol, basketbol, hokey ve atletizmdir. Son olarak tek anlamlı farklılık bulunan içsel zeka türündeki en yüksek ortalama 28,32 ile voleybolda bulunurken, sonrasında sıra ile hentbol, basketbol, atletizm, futbol ve hokey branşlarındadır.

Genel ortalamalara bakıldığında en yüksek ortalama 35,29 ile sosyal zeka türünde futbol branşında iken en düşük ortalama 20,66 ile mantıksal- matematiksel zeka türünde atletizm branşında olduğu görülmektedir.

5. TARTIŞMA ve SONUÇ

Bilimsel araştırmamızın bu evresinde Gardner'ın (1993) geliştirdiği, Saban'ın (2001) Türkçeleştirdiği çoklu zeka ölçeği (2,6) ile yaş, cinsiyet, ekonomik durum, okulu kazanma ve branşdeğişkenleri ile arasında var olan ilişkinin diğer bilimsel çalışmalarla değerlendirilip tartışılmasına değinilmiştir.

Tablo 4.1' de araştırma grubunun cinsiyet değişkeni açısından zeka türlerinin karşılaştırması verilmektedir. Puan ortalamalarına bakıldığında en yüksek zeka puanlarının sosyal ve bedensel zeka alanında olduğu görülmüştür. Bu iki zeka alanında zeka durumları oldukça gelişmiş düzeydedir. Fakat bu iki zeka alanında istatistiksel olarak cinsiyet açısından anlamlı bir fark bulunamamıştır. Sadece doğa zekası alt boyutunda kadınlar lehine anlamlı farklılığa rastlanmıştır ($p<0.05$). Diğer zeka türlerinde cinsiyet değişkeni açısından herhangi bir fark bulunmamıştır. Dolayısıyla kadınların doğa zekasının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Doğa zekası, doğa ile bağlantı kurabilme ve doğal dünyayı algılayabilme becerisi olarak tanımlanmıştır (18). Araştırmamızda kadınların doğa zekalarında önde olmasının sebebi doğayı daha çok sevmeleri şeklinde açıklanabilir. Ayrıca kadınlar belkide doğada zaman geçirmekten daha fazla hoşlanmaktadır. Cinsiyete göre bakıldığında araştırmacılar farklı sonuçlara ulaşmışlardır.

Cinkılıç ve Soyer(2013)'in çalışmalarında kadın ve erkek adaylar ele alındığında sadece “İçsel Zekâ” türünde erkeklerin lehine anlamlı fark ortaya çıktığı, diğer tüm zekâ türlerinde cinsiyete göre anlamlı bir fark oluşmadığı bildirilmiştir (59). Yine İzci ve diğerlerinin (2007) yaptığı çalışmalarda çoklu zekâ kuramı üzerinde cinsiyet değişkenine göre zekâ alanları arasında anlamlı bir fark olmadığını söylemektedirler (60). Araştırmamızda doğa zekası alanında kadınlar lehine sonuç çıkması belkide kadınların daha fazla özgür olmak istemeleri ilede ilişkilendirilebilir. Kadınların toplumsal rolleri düşünüldüğünde doğada daha fazla vakit geçirmek gibi bir isteğe bürünmüş oldukları akla gelmektedir. Bu yüzden de doğa zekaları daha aktif ve öne çıkmış olabilir. Doğada zaman geçirme istekleri zekalarını etkilemiş olabilir.

Yapılan başka bir çalışmada çoklu zeka kuramını cinsiyet değişkeni bakımından ele alarak bedensel-kinestetik zeka türünde kadınların lehine sonuçlar elde edilmiştir(61). Fakat bizim çalışmamızda bedensel-kinestetik zeka alanında anlamlı bir farklılık yoktur.

Veriler sonucunda doğa zekasının dışında anlamlı farklılık bulunmayan diğer tüm zekaların ortalamalarına bakıldığında sırasıyla ilk sırada sosyal sonra bedensel ve bunları sözel, içsel, görsel, mantıksal, müziksel zeka türleri izlemektedir. Öne çıkan zeka türü sosyal iken son sırada müziksel zeka bulunmaktadır.

Güllü ve Tekin (2009)'in spor ve genel liselerde öğrenim gören öğrenciler ile yaptığı çalışma incelendiğinde; çalışmaya katılan adayların cinsiyetlerine göre “görsel, sözel, müziksel, içsel ve sosyal zekâ” alanları arasında kadınların lehine anlamlı farklılıklar olduğu sonucuna varılmıştır (62).

Araştırmamızda bedensel ve sosyal zekada ortalamaların daha yüksek çıkması aslında beklenen bir sonuç olarak nitelenebilir. Beden eğitimi bölümüne giren adayların fiziki görünümüne dikkat eden ve daha sosyal bireyler olduğu düşünülmüştür. Araştırma sonuçlarımız da bu düşünmemizi destekler niteliktedir.

Farklı araştırmalarda çalışma alanlarına göre değişik sonuçlar bulunmuştur. Bu durum aslında bize çoklu zekasının ne kadar karışık bir konu olduğu ile ilgili fikir sunmaktadır.

Loori (2005)'de yaptığı çalışmada; katılımcıların mantıksal-matematiksel zeka türünde bayan ve erkekler ayrı ayrı incelenmiş ve ortalamalara göre farklılık mantıksal-matematiksel zeka alanında erkekler lehine olduğu ortaya çıkmıştır. Bu bulgu bizim yaptığımız çalışmayla paralellik göstermektedir (63).

Tekin (2007) yaptığı çalışmada cinsiyet değişkenine göre sosyal zeka alanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (64). Bayrak ve ark. (2005)'de yaptığı çalışmada cinsiyetlere göre içsel zeka, alanı arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Bu bulgu bizim yaptığımız çalışmayla paralellik göstermektedir (63).

Tekin (2007) yaptığı çalışmasında; cinsiyet değişkenine göre içsel zeka alanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Tekin (2007) yaptığı çalışmada; cinsiyet değişkenine göre doğacı zeka alanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (64).

Yapılan bir çalışmada cinsiyetlere göre doğacı zeka alanı arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu sonuç bizim çalışmamızı destekler nitelikte değildir. Bunu sebebi bizim araştırmamız sonuçlarına bakıldığında cinsiyet değişkenine göre tek anlamlı farklılık bulunan zeka türü doğa zekasıdır (65).

Karakaş ve ark, (2014)' nın yaptığı çalışmada ise değerlendirmeye katılan kadın ve erkeklerin zekâ puanlarını cinsiyet değişkenine göre karşılaştırdıklarında; sosyal zekâ alanı dışındaki bütün alanlarda erkeklerin aleyhine anlamlı farklılık görülmüştür (65).

Bizim çalışmamızda ise mantıksal zeka türü dışındaki sözel, görsel, müziksel, doğa, sosyal, bedensel ve içsel zeka türlerinin hepsinde kadınların lehine sonuçlar elde edildiğini görmekteyiz. Yani genel olarak çoklu zekanın tüm alt boyutlarında kadınlar lehine sonuçlar bulunmuştur.

Tablo 4.2' de araştırma grubunun okulu kazanma değişkeni açısından zeka türlerinin karşılaştırması verilmektedir. Buna göre sadece doğa zekası alt boyutunda kazananlar lehine anlamlı farklılığa rastlanmıştır ($p < 0.05$). Diğer zeka türlerinde okulu kazanma değişkeni açısından herhangi bir fark bulunmamıştır ($p > 0.05$).

Bu değişkende en düşük zeka puanı kazanamayanların müziksel zeka puanıdır. Genel olarak bakıldığında ortalamaların yüksek olmadığı görülmektedir. En yüksek zeka puanı istatistiksel bir fark çıkmada bedensel zekada çıkmıştır. Buda göstermektedir ki beklendiği gibi adayların fiziki durumları ile ilgili zekaları, algıları iyi ve yüksektir.

Ermis ve Imamoglu (2013), düzenli spor yapan ve spor yapmayan üniversite öğrencilerinin değerlendirdikleri çalışmalarında, düzenli spor yapan öğrencilerin sırasıyla bedensel-kinestetik ve kişilerarası-sosyal zekâ alanlarında en yüksek ortalama puanlara sahip olduklarını ve ayrıca spor yapma durumunun bu iki zekâ alanında anlamlı farkın oluşumunda etkili olduğunu bildirmişlerdir.

Bu çalışmanın örneklemini oluşturan beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin de, spor geçmişlerinin olduğu düşünüldüğünde, zekâ alanlarına yönelik almış oldukları puanların beklenen bir sonuç olduğu düşünülebilir (66). Araştırmamızda beden eğitimi ve spor bölümünü kazananların doğa zekasının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumda kazanan öğrencilerin doğayı sevdikleri ve daha çok özümstedikleri söylenebilir. Önemli bir fark olarak ise üniversiteyi kazanmada doğa

zekasıyırtedici bir özellik olarak karşımıza çıkmıştır. Yani beden eğitimi bölümü özel yetenek sınavlarına giren adayların doğayı sevmeleri onlar için geleceklerini etkileyecek bir fark olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bedensel-kinestetik zekâ alanının gelişmiş olması, sportif eylem açısından yüksek tecrübeyle getirmiş oldukları bilgi birikimini, davranışsal olarak ta etkin bir şekilde dışa vurabilmelerinden kaynaklanabilir (67). Araştırmamızda beklendiği üzere bedensel zekada ortalamalar oldukça (2-9) gelişmiş düzeyindedir. Yani adaylar problem çözerken veya duygu ve düşünceleri ifade ederken bedenini kullanma becerisine sahiptir (18).

İstatistiksel fark olmasa da beden eğitimi ve spor yüksekokuluna hazırlanan adayların ve kazananların bedensel zekalarının avantaj olarak karşımıza çıktığı söylenebilir. Bunlara ek olarak ön plana çıkan diğer yordayıcı da içsel zeka alanı olarak dikkat çekmektedir. İçsel zeka alanı baskın bireylerin, kendilerini iyi tanımaları ve kendi kapasitelerini iyi bilme özellikleri taşımalarıdır (67).

Araştırmamızda mantıksal zeka alt boyutunda istatistiksel olarak bir fark olmasa da anlamlı farka yakın bir değer ortaya çıkmıştır ($p=.09$). Buna göre kazanmayanların mantıksal zekası daha yüksektir. Tüm bu sonuçlara göre beden eğitimi ve spor bölümünü kazanma değişkeninde bedensel zeka hariç zeka puanları kısmen gelişmiş düzeyde olup (2, 12) ortalamalar üst seviyede değildir.

Okulu kazanma değişkeninde genel olarak zeka alan puanları kısmen gelişmiş, bedensel zeka alanı ise oldukça gelişmiş seviyesinde karşımıza çıkmıştır. Buda göstermektedir ki bedensel zeka beden eğitimi bölümleri için önemli bir özelliktir.

Tablo 4.3'de araştırma grubunun yaş değişkeni açısından zeka türlerinin karşılaştırması verilmektedir. Yaş değişkeni açısından sözel, görsel, doğa, sosyal ve bedensel-kinestetik zeka türlerinde yaş grupları arasında farklılığa rastlanmıştır ($p<0.05$).

Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc LSD testi yapılmıştır. Buna göre; sözel zeka alt boyutunda 23-25 ve 26-28 yaş grubunda olanların 20-22 ve 17-19 yaş gruplarından daha yüksek puan elde ettikleri tespit edilmiştir. Diğer bir değişle 23 yaş ve üzerinde olanların sözel zeka puanlarının 22 yaş ve altında olanlardan daha yüksek olduğu söylenebilir.

Görsel zeka ve sosyal zeka alt boyutlarında 23-25 yaş grubunda olanların 17-19 ve 20-22 yaş grubunda olanlardan daha yüksek puan elde ettikleri tespit edilmiştir. Diğer bir değişle, 23-25 yaş grubunda olanların görsel zeka ve sosyal zeka düzeylerinin 22 yaş ve altı gruplardan daha yüksek olduğu söylenebilir. Doğa zekası alt boyutunda 20-22 ve 23-25 yaş gruplarının 17-19 yaş grubundan, 23-25 yaş grubunun 20-22 yaş grubundan daha yüksek puan elde ettikleri tespit edilmiştir. Diğer bir değişle yaş gruplarında gerçekleşen artışla birlikte doğa zekasında da bir artışın olduğu söylenebilir.

Bedensel-kinestetik zeka alt boyutunda 23-25 yaş grubunda olanların elde ettikleri puanların diğer gruplardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Diğer bir değişle 23-25 yaş grubunda olanların bedensel-kinestetik zeka puanlarının diğerlerinde daha yüksek olduğu söylenebilir.

Sözel zeka alanında 23 yaş ve üzerindeki adayların ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu durum aday sayısının 23 yaş ve üzerindeki gruplarda daha az olması ile alakalı olabilir. Ortalaması en yüksek olan grup 26-28 yaş grubudur. Bu yaş grubu sözel zekada oldukça gelişmiş seviyede iken diğer yaş grupları kısmen gelişmiş seviyesindedir. Buda göstermektedir ki yaş yüksek olması sözel zekayı olumlu yönde etkilemektedir.

Görsel zekada da ise 23-25 yaş grubu öne çıkmıştır. Etkiyi yaratan yaş grubu 23-25 yaş olmasına rağmen kısmen gelişmiş seviyesindedir. Beden eğitimi bölümü sınavına giren adayların sözel zekalarının iyi olmadığı söylenebilir. Altınok (2008)'un yaptığı çalışmada çoklu zeka kuramı alt boyutlarından mantıksal zeka ve müziksel zekaya ilişkin puanların yaş bakımından arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit etmemiştir($P>0,05$) (68). Bu çalışma bizim sonuçlarımızı destekler niteliktedir.

Doğa zekası, sosyal zeka ve bedensel zeka puanlarında 23-25 yaş grubu katılımcılar ön plana çıkmıştır. Buna göre 23-25 yaş grubunun zekapuanlarının oldukça gelişmiş seviyesinde olduğu görülmüştür. Diğer yaş gruplarında durumun kısmen gelişmiş olduğu gözükmemektedir. Sosyal zeka ve bedensel zeka puanları haricinde genelde tüm alt boyutlarda puanlar kısmen gelişmiş seviyesindedir. Buradan hareketle genel olarak 23-25 yaşındaki kişilerin beden eğitimi ve spor bölümleri sınavında daha avantajlı olduğu söylenebilir.

Çinkılıç ve Soyer (2013) yaşa göre araştırmamızı destekleyici anlamlı sonuçlara ulaşmıştır. Bizimde sonuçlarımıza göre yaşı'n çoklu zekayı etkilediği söylenebilir.

Tablo 4.4' de araştırma grubunun ekonomik durum açısından zeka türlerinin karşılaştırması verilmektedir. Ekonomik durum açısından Müziksel zeka alt boyutunda gruplar arasında farklılığa rastlanmıştır ($p>0.05$). Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc LSD testi yapılmıştır. Buna göre; müziksel zeka alt boyutunda ekonomik durumu kötü olarak ifade edenlerin diğer gruplardan daha yüksek puan elde ettikleri tespit edilmiştir. Yani ekonomik olarak kötü durumda olanların müziksel zeka puanı yüksek olmasına rağmen kısmen gelişmiş seviyesindedir. Bu sonucun kişilerin yaşadığı ortamla, aile fertlerinin ilgi ve istekleri ile bağlantısı olduğu düşünülebilir. Bir çalışmada katılımcıların ailelerinin gelir düzeylerine göre zekâ alanı puanları kıyaslandığında; tüm zekâ alanları için gelir grupları arasında anlamlı bir farka ulaşılmamıştır (68).

Araştırmalarda sıklıkla farklı sonuçlara rastlanmıştır. Bu farklılık çoklu zeka kuramının kişiden kişiye değişiklik göstermesinden kaynaklanıyor olabilir. Kişiler bireysel öğrenme farklılıklarıyla ilgili ortamlara gelmektedirler. Çoklu Zeka Kuramı bu farklılığın önemli olduğunu vurgulamaktadır (15).

Yapılan araştırmalar göstermiştir ki çalışmalarda çoklu zeka kuramıyla ilgili değişik sonuçlara ulaşmak mümkündür. Karademir ve ark. (2010)'nın besyo sınavına katılan adaylara yaptıkları çalışmada aile gelir düzeyi ile zekâ düzeyleri arasında bir ilişki bulamamıştır (69).

Abacı ve Baran (2007)' in üniversite öğrencilerinin gelir düzeyi değişkenine göre zeka puanları ile arasında anlamlı bir farklılık olmadığını bildirmiştir (70). Buradan varacağımız sonuç; bazı çalışma sonuçları gelir düzeyi değişkenine göre çoklu zekâ alanları ya da zeka puanları arasında genelde farklılık olmazken bizim çalışmamızda sadece müziksel zeka türünde anlamlı bir farklılık mevcuttur. Müziksel zekaya özellikle değinecek olursak müziksel zeka alanında anlamlı bir fark vardır ve ekonomik durumu kötü olan adayların müziksel zekaları ekonomik durumu iyi ve orta olan gruplara göre daha yüksek sonuçlar vermiştir. Müziksel zeka türünün dışında anlamlı bir farklılık bulunan başka zeka türü yoktur (71).

Araştırmamızda ekonomik duruma göre yine sosyal ve bedensel zeka alanında en yüksek sonuçlara rastlanmıştır. Bu iki alt boyutta da istatistiksel farklılık olmasada ortalamalar oldukça gelişmiş zeka seviyesini işaret etmektedir. Buda göstermektedir ki ekonomik olarak durumu kötü olanların sosyal ve bedensel zekaları iyidir. Yani ekonomik yetersizliğin sosyal ve bedensel zekaya olumsuz etki etmediğini söylemek yanlış olmaz. Yapılan bir çalışmada ekonomik durum değişkeni açısından çoklu zeka türlerinden bedensel-kinestetik zeka ve doğa zekasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur (68).

Yine Altınok (2008)' un çalışmasında çoklu zeka kuramı alt boyutlarından mantıksal-matematiksel zeka, sözel zeka ve müziksel-ritmik zekaya ilişkin puanların ekonomik durum bakımından karşılaştırılmasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulamamıştır ($P>0,05$).

Çoklu zeka kuramı alt boyutlarından, görsel-uzamsal zeka, sosyal zeka ve içsel zekaya ilişkin puanların ekonomik durum değişkeni bakımından karşılaştırılmasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($P>0,05$).

Bedensel-kinestetik zeka ve doğacı zekaya ilişkin puanların ekonomik durum değişkeni bakımından karşılaştırılmasında ise istatistiksel olarak bir farklılık bulunmuştur. Bu çalışma bizim çalışmamızla kısmen paralellik gösterse de bizim çalışmamızda sadece doğacı zekada anlamlı bir farklılık sonucuna ulaşılmıştır (68).

Sonuç olarak, ekonomik durumda sosyal ve bedensel zeka seviyeleri oldukça gelişmiş olmakla birlikte; ekonomik durumun daha çok müziksel zekayı etkilediği söylenebilir.

Tablo 4.5' de araştırma grubunun branşları açısından zeka türlerinin karşılaştırması verilmektedir. Branşlar açısından İçsel zeka alt boyutunda gruplar arasında farklılığa rastlanmıştır ($p>0.05$). Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc LSD testi yapılmıştır. Buna göre; Basketbol, Voleybol, Hentbol branşlarından sınava girenlerin içsel zeka puanlarının futbol ve hokeycilerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Diğer deyişle salon sporları ile uğraşan bireylerin içsel zeka puanlarının daha yüksek olduğu söylenebilir. İçsel zeka kısaca kişinin kendini tanıması şeklinde açıklanabilir (2, 7). Buna göre araştırmamızın bulgularında basketbol, voleybol ve hentbol diğer branşlara göre bir adım önde gözükmektedir. Bu duruma rağmen çoklu zeka testinden aldıkları puanların yüksek olmadığı gözükmektedir. Alınan puanlara göre

tüm katılımcıların zeka puan ortalamaları kısmen gelişmiş seviyesindedir. Bu durum araştırmamıza konu olan tüm branşların seçiminin zekayı çok etkilemediği şeklinde yorumlanabilir.

Bu değişkene göre de farklı araştırmalarda değişik sonuçlara rastlanmıştır. Tekin (2007) branş değişkenine göre sözel dilsel zeka alanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Fakat ortalamalara göre; bireysel sporla uğraşan öğretmen adaylarının sözel dilsel zeka alanının ortalaması ($X=22,468$) iken takım sporuyla uğraşan öğretmen adaylarının sözel dilsel zeka alanının ortalaması ($X=21,990$) dır. Bu bireysel sporla uğraşan öğretmen adaylarının takım sporuyla uğraşan öğretmen adaylarına göre yazma, konuşma ve tartışma gibi konularda başarılıdır (64).

Branş değişkenine göre mantıksal matematiksel zeka alanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Farklı bir çalışmada sözel zeka alanında bireysel sporla uğraşan öğretmen adayları takım sporuyla uğraşan öğretmen adaylarına göre sonuçsal, ilişkisel durumlarla ilgili aktivitelerden, anlamadıkları şeyleri düşünme denemeleri yapmaktan ve problem çözmekten hoşlanmaktadır sonucuna varılmıştır ve bizim tezimizle örtüşmemektedir.

Yaptığımız çalışmanın sonuçlarına göre takım sporu ile uğraşan adayların bireysel spor yapan adaylara göre sözel zeka ortalamaları daha yüksek sonuçlar vermiştir. Bu da bizim çalışmamıza takım sporları ile sınava giren adayların kendini anlatma, karşısındakini anlayabilme, iyi ilişkiler kurabilme yeteneğinin daha gelişmiş olduğu yorumunu yapmamıza olanak sağlamaktadır (68).

Tekin (2007)'in yaptığı bir çalışmada branş değişkenine göre müziksel ritmik zeka alanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu veriler bizim çalışmamızla örtüşmektedir (64). Tekin (2007)'in yaptığı çalışmada branş değişkenine göre görsel uzamsal zeka alanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur (64).

Diğer değişkenlerde olduğu gibi spor branşı değişkeninde de istatistiksel bir farklılık olmasa da sosyal ve bedensel zeka seviyeleri puan ortalamalarında en yüksek değer olarak karşımıza çıkmıştır. Yapılan bir çalışmada branş değişkenine göre bedensel zeka alanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu sonuçlar bizim çalışmamızla örtüşmese bile destekler niteliktedir.

Çalışmamızın verilerine göre bedensel zeka türünde anlamlı bir farklılık yokken branşlara göre bedensel zeka ortalamaları sırası ile hentbol, voleybol, futbol, basketbol, hokey ve atletizm şeklindedir (64).

Branş değişkenine göre mantıksal matematiksel zeka alanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Fakat ortalamalara göre; bireysel sporla uğraşan öğretmen adaylarının mantıksal matematiksel zeka alanının ortalaması ($X=22,405$) iken takım sporuyla uğraşan öğretmen adaylarının mantıksal matematiksel zeka alanının ortalaması ($X=22,073$) dür. Bu da bize bireysel sporla uğraşan öğretmen adayları takım sporuyla uğraşan öğretmen adaylarına göre sonuçsal ilişkisel durumlarla ilgili aktivitelerden, anlamadıkları şeyleri düşünme denemeleri yapmaktan ve problem çözmekten hoşlanmaktadırlar (68).

Branş değişkenine göre müziksel-ritmik zeka alanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (68). Öğrencilerin yapılan spor türü değişkenine göre müziksel zeka alanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (71). Hem bireysel hem de takım sporları yapan öğrencilerin bedensel-kinestetik zeka puanları arasında anlamlı fark olmaması beklenen bir sonuçtur, müziksel zeka puanları arasında fark olmaması ise müziksel zekanın ritim duygusu ve dans etmekten hoşlanma gibi bedensel zekası yüksek olan bireylerde görülen özellikleri de içermesine bağlanabilir (71).

Başka bir çalışmada, beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin sahip oldukları zekâ alanları dikkate alınacak olursa, puanların en yüksek ortalaması bedensel-kinestetik zekâ alanındaadır. Bu çalışma bizim çalışmamızla örtüşmektedir (72).

Hoşgörür ve Katrancı (2007)' nın çalışmalarında da, beden eğitimi ve spor bölümü öğrencilerinin en yüksek zeka ortalama puanını bedensel-kinestetik zeka alanında aldıkları rapor edilmiştir. Bu çalışma bizim çalışmamızı destekler niteliktedir (73).

Sonuç olarak, cinsiyet alt boyutunda doğa zekası; okulu kazanmada yine doğa zekası; yaş değişkeninde bedensel, sosyal, doğa, görsel ve sözel zeka; ekonomik durumda müziksel zeka ve branş değişkeninde ise içsel zeka fark yaratan zeka türleri olarak karşımıza çıkmıştır.

Tüm bu sonuçların içinde dikkat çekici bulgu ise tüm değişkenlerde bedensel ve sosyal zekanın oldukça gelişmiş seviyede olmasıdır.

Özetle, cinsiyet, branş, ekonomik durum, okulu kazanma ve yaş değişkenleri çoklu zekayı etkilemektedir. Beden eğitimi ve spor bölümü sınavlarına girenlerin ve kazanan öğrencilerin değişkenlere göre bir veya daha fazla zeka alanına sahip olduğu, genelde kısmen gelişmiş seviyesinde ve bireyler arası farklılık olduğu sonucu bulunmuştur.

Araştırmamızın sonucuna göre Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Özel Yetenek Sınavı'na giren adayların en yüksek zeka ortalamaları bedensel-kinestetik zeka ve sosyal zeka türleri olsa da diğer zeka türleri de küçümsenemeyecek ortalamalar vermiştir. Bu sebeple Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Özel Yetenek Sınavı'larına giren adayların seçiminde sadece bedensel-kinestetik zekaları göz önünde bulundurulmayıp çok yönlü zeka gerektiren bu bölümlere öğrenci seçilirken diğer zeka alanlarını da ölçecek uygulamalar getirilebilir.

6. KAYNAKLAR

1. Duman B. Neden Beyin Temelli Öğrenme Ankara: Pagem Akademi, 2009.
2. Saban A. Çoklu Zeka Teorisi Ve Eğitim. 1. Baskı, Nobel Yayın Evi, Ankara: 2001.
3. Brualdin A. Multiple intelligences: Gander Stheory [Http://Ericae. Net/ Digests/ Tm 9601. Htm](http://Ericae.Net/Digests/Tm9601.Htm), 1996.
4. Başaran B. Etkili Öğrenme Ve Çoklu Zekâ Kuramı: Bir İnceleme. Ege Eğitim Dergisi: 2004; 5, 7-15.
5. Armsterong T. Turning Point Transforming Middle Shods, At The Turning Point The Young Addescent Learner, Teachers College Pres, New York: 2000.
6. Gardner H. Multiple Intelligences: The Theory In Practise, Published By Basic Books, New York: 1993.
7. Demirel Ö. Kurumdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme, 3. Baskı, Pegem Yayıncılık, Anakara: 2000.
8. Bacanlı H. Gelişim Ve Öğrenme. Nobel Yayınları, Ankara: 2000.
9. Ülgen G. Çocuk Gelişimi. Milli Eğitim Basım Evi, İstanbul: 1989.
10. Senemoğlu N. Gelişim, Öğrenme Ve Psikoloji. Ertem Matbaacılık, Ankara: 1997.
11. Selçuk Z, Kayılı H, Okut L. Çoklu Zeka Uygulamaları. 2. Baskı, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2003.
12. Gardner H. Frames Of Mind: The Theory Of Multiple intelligences (2nd Edition). New York: NY: Basic Books, 1993.
13. Eriş B. Zekâ: Amerikan Deneyiminin Kritik Kuram Perspektifinden Analizi. Kuram Ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, Ankara: 2008; 8(1), 59-87.
14. Talu N. Çoklu Zeka Kuramı Ve Eğitime Yansımaları. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Ankara: 1999; 15, 164-172.

15. Gardner H. Çoklu Zeka: Görüşmeler Ve Makaleler. İstanbul; Anka Okulları Vakfı. 1999.
16. Saban A. Çoklu Zeka Teorisi Ve Eğitim 5. Baskı, Ankara: Nobel Yayınları, 2005.
17. Bümen T. N. Okulda Çocuk Zeka Kuramı. Ankara: Pegem Yayıncılık, 2004.
18. Demirel Ö. Planlamadan Değerlendirmeyi Öğretme Sanatı. Ankara. Pegem Yayınları, 1999.
19. Ülgen G. Eğitim Psikolojisi. İstanbul: Alkım Yayınları, 1997.
20. Armstron T. Multiple Intelligences İn The Classroom. VA: Association For Supervision And Curriculum Development, 1994.
21. Duran E. Zeka' nın Çok Boyutluluğu Çoklu Zeka Kuramı. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, İstanbul: 2003.
22. Champbell L. Bruce Champbell And Dee Dickinson. Tuscon Arizona: 1998.
23. Baumgartner T. A. And A. S. Jackson. Reliability, Validity, And Objectivity. Measurement for Evaluation İn Physical education. 1975: 78-83.
24. Aracı H. Öğretmenler Ve Öğrenciler İçin Okullarda Beden Eğitimi. Ankara. Nobel Yayıncılık, 2001.
25. Saraçoğlu S.M, Soylak And Elçi L. Enrichment And Separation Of Traces Of Cadmium, Chromium, Lead And Manganese Ions İn Urine By Using Magnesium Hydroxide Coprecipitation Method. Trace Elements and Electrolytes, 2001: 18(3), 129- 133.
26. Tekin M, Yıldız M, Sefa L. Ö. K. Ve Taşğın Ö. Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulunda Öğrenim Gören Öğretmen Adaylarının Çeşitli Değişkenlere Göre Demokratik Tutum Düzeylerinin İncelenmesi. Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi, 2009: 3(3), 204-212.

- 27.Silverman S, Subramaniam P. R. Ve Woods, A. M. Taskstructures, Student Practice, Andskill İn Physical Education. The Journal Of Education Alresearch, 1998: 91(5), 298-307.
- 28.Tamer K. Ve Pulur A. Beden Eğitimi Ve Sporda Öğretim Yöntemleri. Ankara: Ada Matbaacılık. 2001.
- 29.Bucher C. A. Management Of Physicale Ducation and Athletic Programs. Times Mirror Magazine, Toronto: 1987.
30. Yavaş M. Ve A. İlhan. Beden Eğitimi Ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri. Bursa: Melisa Matbaacılık. 1997.
31. Aracı. Okullarda Beden Eğitimi. Ankara: Bağırğan Yayınevi 1999.
- 32.Bucher C. A. Ve Koenig C. R. Method And Material For Secondary School Phycial Education. Saint Louis: The C.V. Mossey Company. 1983.
- 33.Harmandar İ. H. Beden Eğitimi Ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri. Ankara: NobelYayınevi, 2004.
- 34.Haywood K. M. Life Span Motor Development. Champaing Human Kinetics. Pubinc, 1989.
- 35.Erkal M. Sosyolojik Açıdan Spor. Kutsun Matbaa Ve Reklamcılık Merkezi, İstanbul: 1992.
- 36.İnal Ali N. Beden Eğitimi Ve Spor Bilimi. Nobel Yayın Dağıtım, 2003:S 36.
- 37.Koludar S. Futbolda Antrenörlük Ve Eğitim Öğretim İlkeleri. TürkTarih Kurumu Basımevi, Ankara: 1988.
- 38.Özbaydar S. İnsan Davranışlarının Sınırları VeSpor Psikolojisi. İstanbul: 1986.
39. Feist J. Theories Of Personality. Mc Neese State University: 1990.
40. Şahan H. Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme Sürecinde Spor Aktivitelerinin Rolü. 10 Sayı, KMU İİBF Dergisinin, 2008: 261-278

- 41.**Küçük, Koç H. Psiko-Sosyal Gelişim Süreci İçerisinde İnsan Ve Spor İlişkisi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2004; 10.131-141.
- 42.**Açıkkada C.Türkiye’de Spor Bilimlerinin Gelişimi. 5. Uluslar Arası Spor Bilimleri Kongresi, Bildiri Özeti, 5-7 Kasım,Ankara:1998: Sf:49.
- 43.**Muratlı S. ‘‘Türkiye’de Spor Öğretmenliği Ve Spor Öğretmeni Yetiştirme’’ Uludağ Üniversitesi Yay,Bursa: 2001.
- 44.**İlhan A, Çankaya C. Beden Eğitimi Ve Spor Bölümleri Öğrenci Seçme Ve Sınavı Yöntemleri Üzerine Bir Araştırma. 3. Ulusal Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu Kitabı. Mayıs, Uludağ Üniversitesi Yay, Bursa: 2003:S:23-25
- 45.** Özden T. ‘‘ Özel Yetenek Sınavını Kazanan Öğrencilerin Sınavlarında Aldıkları Puanların Mezun Oldukları Lise Alanlarına Göre Değerlendirilmesi’’ 2. Ulusal Beden Eğitimi Öğretmenliği Sempozyumu Kitabı. Aralık Bursa Uludağ Üniversitesi Yay, 2001: S:21-23
- 46.**Yalçın M. ‘‘A.Ü. Beden Eğitimi Ve Spor Yüksek Okulunda Öğrenim Gören Öğrencilerin Akademik Başarıları İle ÖSS Ve Özel Yetenek Puanlarının Karşılaştırılması’’ 2. Ulusal Beden Eğitimi Öğretmenliği Sempozyum Kitabı. Aralık Uludağ Üniversitesi Yay,Bursa: 2001; S:21-23
- 47.**Demirhan, Gıyasettin. Türkiye’de Beden Eğitimi Öğretmeni Yetiştirme Ve 1998 Yılında Uygulamaya Başlayan YÖK Programının İncelenmesi, Ulusal Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu 1, Uludağ Üniversitesi Basımevi, Bursa: 1999: Sf.14.
- 48.**Güzeller C. Ve Kelecioğlu H. Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme Sınavının Sınıflama Geçerliği Üzerine Bir Çalışma. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2006; 30: 140-148.
- 49.**Peker R. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi Ve Spor Bölümü Öğrencilerinin ÖSS Ve Özel Yetenek Sınavı Puanlarına Göre Genel Akademik

Başarıları. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Bursa: 2003; Cilt: XVII, Sayı:1.

50.Koparan, Ş. Ve Öztürk F. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi Ve Spor Bölümü Özel Yetenek Sınav Verilerinin Cinsiyet Ve Alanlarına Göre Karşılaştırılması. Gazi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi, XIII, 2008; 1: 39-50.

51.ÖSYM. Öğrenci Seçme Ve Yerleştirme Sistemi Klavuzu, Ankara: 2014: S22-23.

52.Başpınar E. Ve Ögüş E. Özel Yetenek Sınavı İle Öğrenci Alan Üniversitelerde Puanların Değerlendirilmesi İçin Yöntemler. Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi,II, 1997:1:33-50.

53.Kayri M, Okut H, Özel Yetenek Sınavındaki Başarıya İlişkin Risk Analizinin Karışıkmlı Lojistik Regresyon Modeli İle İncelenmesi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Ankara: 2008: 35:227-39

54.Altinkurt L. Üniversitelerdeki Güzel Sanatlar Eğitim Programları Giriş Sınavı Sonuçlarının Değerlendirilmesi (Dumlupınar Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Örneği). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2006; 15:227-38.

55.Saracoğlu A.S, Varol R, Haslofça F. Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Giriş Niteliklerinin Öğrenme Düzeyine Etkisi. Gazi Bedene Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi, III, 1998: 3:39-60.

56. Güzeller C. Ve Kelecioğlu H. Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme Sınavının Sınıflama Geçerliği Üzerine Bir Çalışma. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2006: 30, s;140-148.

57.Yıldırım İ. Akademik Başarının YordayıcısıOlarak Yalnızlık, Sınav Kaygısı Ve Sosyal Destek. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,2000: 18: s; 167-176.

58.Karasar N. “ Bilimsel Arastırma Yöntemi”, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. 1999.

- 59.Çinkılıç İ, Soyer F. Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Çoklu Zekâ Alanları İle Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Spor Yönetimi Ve Bilgi Teknolojileri Dergisi, 2013: 8(1):416.
- 60.İzci E, Kara A, Dalaman F. Dershane Öğrencilerinin Çoklu Zekâ Kuramı Açısından İncelenmesi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2007: 21(1):1- 14.
- 61.Ürgüp S. Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulunun Üç Farklı Bölümünde Eğitim Gören Öğrencilerin Çoklu Zekâ Alanlarının İncelenmesi. 2013: S:50
- 62.Güllü M, Tekin M. Spor Lisesi Öğrencileri İle Genel Lise Öğrencilerinin Çoklu Zekâ Alanlarının Karşılaştırılması. Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi, 2009; 3(3):247-258.
- 63.Loori A. MultipleIntelligences: A ComparativeStudyBetweenThePreferencesOf MalesAndFemales, SocialBehaviorAndPersonality, SocietyForPersonality Research(Inc). 2005: 33 (1), Ss. 77–78.
- 64.Tekin M. Beden Eğitimi Ve Spor Yüksek Okullarında Öğrenim Gören Öğretmen Adaylarının Çeşitli Değişkenlere Göre Çoklu Zeka Alanlarının İncelenmesi. 5. Ulusal Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu02-03 Kasım Adana: 2007.
- 65.Karakaş F, Ermiş E, Erilli, N.A. Polis Meslek Yüksekokulu Öğrenci Adaylarının Fiziki Yeterlilik Parkur Süresi İle Çoklu Zekâları Ve Cinsiyet Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Spor Ve Performans Araştırmaları Dergisi, 2014: 5(1):18-26.
- 66.Ermis E, Imamoglu O. TheEffect Of Doing Sports On TheMultipleIntelligences Of UniversityStudents. International JournalOf AcademicResearchPart B, 2013: 5(5), 174-179
- 67.Genç S.Z, Kalafat T. Öğretmen Adaylarının Demokratik Tutumları İle Problem Çözme Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2017: 2(22), 20-22.

- 68.** Altınok, Emin. Beden Eğitimi Öğrencilerinin Bazı Değişkenlere Göre Çoklu Zeka Alanlarının İncelenmesi 2008: S:43.
- 69.** Karademir T, Döşyılmaz, E, Çoban B, Kafkas, M.E. Beden Eğitimi Ve Spor Bölümü Özel Yetenek Sınavına Katılan Öğrencilerde Benlik Saygısı Ve Duygusal Zekâ. Kastamonu Eğitim Dergisi, 2010: 18(2):653-674.
- 70.** Abacı R, Baran A. Üniversite Öğrencilerinin Çoklu Zekâ Düzeyleri İle Bazı Değişkenler Arasındaki İlişki. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 2007:4 (1):1-13.
- 71.** Cinkılıç İ. Spor Yönetimi Ve Bilgi Teknolojileri Dergisi, Issn: 1306-4371 2013; Cilt:8 Sayı:1
- 72.** Kiremitçi O, Canpolat, M. Spor Bilimleri Dergisi, Hacettepe Journal Of Sport Sciences, 2014: 25 (3), 118–126
- 73.** Hoşgörür V, Katrancı M. Sınıf Ve Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Öğrencilerinin Baskın Zekâ Alanları (Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Samsun: 2007: 24, 33-42.

EKLER

Ek 1: Çoklu Zeka Ölçeği:

Lütfen aşağıdaki maddelerin karşısına sizi tanımlama derecesine göre X işareti koyarak belirtiniz.

hiç uygun değil:0, Çok az uygun:1, Kısmen uygun:2, Oldukça uygun:3, Tamamen uygun:4

MANTIKSAL/ MATEMATİKSEL ZEKA	1	Makinelerin nasıl çalıştığına dair sorular sorarım.	0	1	2	3	4
	2	Aritmetik problemleri kafamdan hesaplarım.	0	1	2	3	4
	3	Matematik ve fen derslerinden hoşlanırım.	0	1	2	3	4
	4	Satranç ve benzeri strateji oyunları severim.	0	1	2	3	4
	5	Mantık bulmacalarını, beyin jimnastiğini severim.	0	1	2	3	4
	6	Bilgisayarda oyunlardan çok hoşlanırım.	0	1	2	3	4
	7	Deneylerde, yeni denemeler yapmaktan hoşlanırım.	0	1	2	3	4
	8	Arkadaşlarıma oranla daha somut düşünebilirim.	0	1	2	3	4
	9	Matematik oyunlarından hoşlanırım.	0	1	2	3	4
	10	Sebep-sonuç ilişkilerini kurmaktan zevk alırım.	0	1	2	3	4
SÖZEL/DİLSEL ZEKA	11	Resimlerden çok yazılar dikkatimi çeker.	0	1	2	3	4
	12	İsimler, tarihler, yerler konusunda belleğim iyidir.	0	1	2	3	4
	13	Kitap okumayı severim.	0	1	2	3	4
	14	Bilmecelerden, kelime oyunlarından hoşlanırım.	0	1	2	3	4
	15	Dinleyerek daha iyi öğrenirim.	0	1	2	3	4
	16	Yaşıma göre kelime hazinem iyidir.	0	1	2	3	4
	17	Yazı yazmaktan hoşlanırım.	0	1	2	3	4
	18	Kelimeleri doğru şekilde telaffuz ederim.	0	1	2	3	4
	19	Öğrendiğim yeni kelimeleri kullanmayı severim.	0	1	2	3	4
	20	Sözel tartışmalarda başarılıyım.	0	1	2	3	4
GÖRSEL VE UZAMSAL ZEKA	21	Renklere karşı çok duyarlıyım.	0	1	2	3	4
	22	Harita, tablo türü materyalleri daha kolay algılarıım.	0	1	2	3	4
	23	Arkadaşlarıma oranla daha çok hayal kurarım.	0	1	2	3	4
	24	Resim yapmayı ve boyamayı çok severim.	0	1	2	3	4
	25	Yap-boz lego gibi oyunlardan hoşlanırım.	0	1	2	3	4
	26	Daha önce gittiğim yerleri kolayca hatırlarım.	0	1	2	3	4
	27	Bulmaca çözmekten hoşlanırım.	0	1	2	3	4
	28	Rüyalarımı çok net ve ayrıntılarıyla hatırlarım.	0	1	2	3	4
	29	Resimli kitapları daha çok severim.	0	1	2	3	4
	30	Kitaplarıma, defterlerime diğer materyalleri çizerim.	0	1	2	3	4
MÜZİKSEL/RİTMİK ZEKA	31	Şarkıların melodilerini rahatlıkla hatırlarım.	0	1	2	3	4
	32	Güzel şarkı söylerim.	0	1	2	3	4
	33	Müzik aleti çalar yada çalmayı severim.	0	1	2	3	4
	34	Müzik derslerini çok severim.	0	1	2	3	4
	35	Ritmik konuşur yada hareket ederim.	0	1	2	3	4
	36	Farkında olmadan mırıldanırım.	0	1	2	3	4
	37	Çalışırken elimle ya da ayağımla ritim tutarım.	0	1	2	3	4
	38	Çevremdeki sesler çok dikkatimi çeker.	0	1	2	3	4
	39	Çalışırken müzik dinlemek çok hoşuma gider.	0	1	2	3	4
	40	Öğrendiğim şarkıları paylaşmayı severim.	0	1	2	3	4

DOĞA ZEKA	41	Hayvanlara karşı çok meraklıyım.	0	1	2	3	4
	42	Doğaya karşı duyarsız olanlara kızarım.	0	1	2	3	4
	43	Evde hayvan besler ya da beslemeyi severim.	0	1	2	3	4
	44	Bahçede toprakla ya da bitkilerle oynamayı çok severim.	0	1	2	3	4
	45	Bitki beslemeyi severim.	0	1	2	3	4
	46	Çevre kirliliğine karşı çok duyarlıyım.	0	1	2	3	4
	47	Bitki ya da hayvanlarla ilgili belgesellere ilgi duyarım.	0	1	2	3	4
	48	Mevsimlerle ve iklim olaylarıyla çok ilgiliyim.	0	1	2	3	4
	49	Değişik meyve ve sebzelere karşı ilgilidir.	0	1	2	3	4
	50	Doğa olaylarıyla ilgili çok ilgiliyim.	0	1	2	3	4
SOSYAL/KİŞİLERARASI ZEKA	51	Arkadaşlarımla oyun oynamayı severim.	0	1	2	3	4
	52	Çevremde bir lider olarak görünürüm.	0	1	2	3	4
	53	Problemi olan arkadaşlarıma öğüt veririm.	0	1	2	3	4
	54	Arkadaşlarım fikirlerime değer verir.	0	1	2	3	4
	55	Organizasyonların vazgeçilmez elemanıyım.	0	1	2	3	4
	56	Arkadaşlarıma bir şeyler anlatmaktan çok hoşlanırım.	0	1	2	3	4
	57	Arkadaşlarımı sık sık ararım.	0	1	2	3	4
	58	Arkadaşlarımla sorunlarına yardımcı olmaktan çok hoşlanırım.	0	1	2	3	4
	59	Çevremdekiler benimle arkadaşlık kurmak ister.	0	1	2	3	4
	60	İnsanlara selam verir, hatır sorarım.	0	1	2	3	4
BEDENSEL/KİNESTETİK ZEKA	61	Koşmayı atlamayı ve güreşmeyi severim.	0	1	2	3	4
	62	Oturduğum yerde duramam, kımlıdanırım.	0	1	2	3	4
	63	Düşüncelerimi mimik-davranışlarla ifade ederim.	0	1	2	3	4
	64	Bir şeyi okumak yerine yaparak öğrenmeyi severim.	0	1	2	3	4
	65	Merak ettiğim şeyleri elimle alarak incelemek isterim.	0	1	2	3	4
	66	Boş vakitlerimi dışarıda geçirmek isterim.	0	1	2	3	4
	67	Arkadaşlarımla fiziksel oyunlar oynamayı severim.	0	1	2	3	4
	68	El becerilerim gelişmiştir.	0	1	2	3	4
	69	Sorunlarımı anlatırken vücut hareketlerimi kullanırım.	0	1	2	3	4
	70	İnsanlara ve eşyalara dokunmaktan hoşlanırım.	0	1	2	3	4
İÇSEL/ÖZDÖNÜK ZEKA	71	Bağımsız olmayı severim.	0	1	2	3	4
	72	Zayıf yanlarımı severim.	0	1	2	3	4
	73	Yalnız çalışmayı daha çok severim.	0	1	2	3	4
	74	Yalnız oynamayı severim.	0	1	2	3	4
	75	Yaptığım işleri arkadaşlarımla paylaşmayı severim.	0	1	2	3	4
	76	Yaptığım işlerin bilincindeyim.	0	1	2	3	4
	77	Pek kimseye akıl danışmam.	0	1	2	3	4
	78	Kendime saygım yüksektir.	0	1	2	3	4
	79	Yoğun olarak uğraştığım bir ilgi alanım hobim vardır.	0	1	2	3	4
	80	Yardım istemeden kendi başıma ürünleri ortaya koyarım.	0	1	2	3	4

ÖZGEÇMİŞ

1993 yılında Gaziantep'in İslahiye ilçesinde dünyaya geldim. İlköğretimimi 2000-2008 yılları arasında Pınarbaşı İlköğretim Okulu'nda tamamladıktan sonra 2008-2012 yılları arasında İbni Sina Anadolu Lisesi'nde ortaöğretimimi başarı ile bitirdim. Ortaöğretim den mezun olduktan hemen sonra 2012-2014 yılları arasında Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu kazandım ve iki yıl rekreasyonbölümünde okuduktan sonra 2014 yılında Gaziantep üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu'na geçiş yaptım. Burada 2014-2016 yılları arasında Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünü başarı ile bitirdim. Hemen sonrasında 2014 yılında Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve spor Yüksek Okulu Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Eğitimime başladım. Bu bilimsel çalışmamın başarı ile sonuçlanmasıyla Yüksek Lisans eğitimimi tamamlamış olacağım.

28.06.2018

Duygu POLAT